

Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника

Економічний факультет

Кафедра фінансів

ДИПЛОМНА РОБОТА

ОР – бакалавр

на тему: **«Аналіз фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності»**

Виконала: студентка II курсу, групи ФБСст(з)-21
спеціальності:

072 «Фінанси, банківська справа та страхування»

Беген Ольга Сергіївна

Керівник: к.е.н., доцент, доцент кафедри фінансів

Цюпа О.П.

Рецензент: к.е.н., доцент, доцент кафедри

менеджменту і маркетингу

Івано-Франківськ – 2024

ЗМІСТ

ВСТУП.....	3
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА.....	5
1.1. Економічна сутність та класифікація фінансової стійкості підприємства.....	5
1.2. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства та їх характеристика.	9
1.3. Методичні підходи до аналізу фінансової стійкості підприємства у вітчизняній і зарубіжній практиці.	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (на прикладі ТОВ «Карпатнафтохім»).....	Error! Bookmark not defined.
2.1. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Карпатнафтохім».	Error! Bookmark not defined.
2.2. Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім».	Error! Bookmark not defined.
2.3. Оцінка впливу економічної нестабільності на фінансову стійкість ТОВ «Карпатнафтохім».	Error! Bookmark not defined.
РОЗДІЛ 3. ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ	Error! Bookmark not defined.
3.1. Проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності.....	Error! Bookmark not defined.
3.2. Напрями підвищення фінансової стійкості підприємства з урахуванням економічної нестабільності в Україні	Error! Bookmark not defined.
ВИСНОВКИ	52
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	Error! Bookmark not defined.
ДОДАТКИ	59

ВСТУП

Фінансова стійкість відіграє ключову роль у функціонуванні будь-якої компанії в сучасних умовах господарювання та є одним із основних показників, що показує поточний фінансовий стан компанії та забезпечує її успішну та стабільну роботу. Це показник фінансової стійкості, який показує, наскільки підприємство є фінансово незалежним і стійким до несприятливих зовнішніх або внутрішніх факторів і факторів, що впливають на фінансово-господарську діяльність підприємства. Тому для кожної компанії так важливо забезпечити власну фінансову стійкість і вчасно реагувати на можливі ризики, які можуть призвести до погіршення її фінансової стійкості.

Зазначимо, що рівень фінансової стійкості підприємства безпосередньо залежить від обраної політики та стратегії управління фінансовою стійкістю. Виходячи з цього, слід зазначити, що напрямки мінімізації ризиків впливу на фінансову стійкість підприємства містяться в системі фінансового контролю та управлінської політики самого підприємства. Отже, вирішення питань, пов'язаних із ризиками зниження фінансової стійкості підприємства, залежить від обраного типу фінансової політики та стратегічних інструментів управління фінансами, які обирає підприємство.

Метою даної бакалаврської роботи є дослідження, узагальнення та подальший розвиток теоретико-методичних засад управління фінансовою стійкістю підприємства, а також визначення напрямів підвищення фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім».

Поставлена мета обумовила вирішення наступних завдань дослідження:

- здійснити розгляд економічної сутності та класифікацію фінансової стійкості підприємства;
- розглянути фактори впливу на фінансову стійкість підприємства та їх характеристика;
- дослідити методичні підходи до аналізу фінансової стійкості підприємства у вітчизняній і зарубіжній практиці;

- проаналізувати загальну характеристику фінансово-господарської діяльності ТОВ «Карпатнафтохім»;
- провести аналіз фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім»;
 - здійснити оцінку впливу економічної нестабільності на фінансову стійкість ТОВ «Карпатнафтохім»;
- розглянути проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності;
- визначити напрями підвищення фінансової стійкості підприємства з урахуванням економічної нестабільності в Україні.

Об'єктом дослідження є процес забезпечення фінансової стійкості підприємства.

Предметом дослідження є теоретико-методичні засади управління фінансовою стійкістю підприємства.

Для вирішення завдань роботи використано наступні методи дослідження: концептуально-категоріальний аналіз – при вивченні поняття «фінансова стійкість підприємства»; аналітичний метод – для теоретичного узагальнення наукових концепцій фінансового аналізу; метод індукції та дедукції – при вивченні теоретико-методичних основ, заснованих на принципах економічної теорії; порівняльний метод – для вивчення коефіцієнтів впливу на фінансовий стан підприємства та оцінки їх важливості.

Інформаційною базою дослідження виступили наукові публікації, навчальні та методичні матеріали вітчизняних вчених, дані фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім».

Практичне значення одержаних результатів полягає у обґрунтуванні напрямів підвищення фінансової стійкості підприємства ТОВ «Карпатнафтохім».

Структура та обсяг роботи. Бакалаврська робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел та додатків.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА

1.1 Економічна сутність та класифікація фінансової стійкості підприємства

Фінансова стійкість підприємства означає його здатність підтримувати встановлену операційну модель на основі важливих фінансово-економічних критеріїв. Це поняття можна розглядати як результат, який відображає стабільність діяльності підприємства та забезпечує сталість фінансово-економічних показників, а також успішно адаптується до змін внутрішнього та зовнішнього середовища. Фінансова стійкість вирішується визначальним чином на подальші можливості розвитку підприємства. Встановлення меж фінансової стійкості є ключовим економічним завданням, оскільки недостатня фінансова стійкість може призвести до неплатоспроможності підприємства та відсутності ресурсів для продуктивного розвитку, а надмірна може уповільнити розвиток і створити надлишкові запаси та резерви підприємства.

Різноманітність визначень фінансової стійкості підприємств в сучасній, вітчизняній та зарубіжній фаховій літературі в значній мірі зумовлена різноманіттям її сутнісних характеристик. Інтерпретації поняття «фінансова стійкість», представлені науковцями, подані в табл. 1.1.

Таблиця 1.1

Узагальнення сутності поняття «фінансова стійкість» підприємства

Автор	Зміст поняття
Шелудько В. М. [44]	«Фінансова стійкість полягає в тому, що активи компанії мають постійне джерело формування, що гарантує платоспроможність і незалежність від випадковостей ринкової кон'юнктури та поведінки партнерів».
Філімоненко О.С. [40]	«Фінансова стійкість – це стан, за якого обсяг майна (активів) суб'єкта господарювання є достатнім для погашення її зобов'язань, тобто платоспроможність компанії».

Савицька Г.В. [35]	«Фінансову стійкість підприємства визначається як його здатність функціонувати і розвиватися в змінному внутрішньому і зовнішньому середовищі, зберігаючи співвідношення між активами і пасивами та забезпечуючи довгострокову платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах прийнятного рівня ризику».
Гютюнник Ю.М. [39]	«Характеризує фінансову стійкість як здатність підприємства функціонувати і розвиватися в мінливому економічному середовищі, зберігати рівновагу між активами і пасивами та гарантувати довгострокову платоспроможність та інвестиційну привабливість у межах прийнятного рівня ризику».
Москалець К.М. [28]	«Фінансова стійкість є складним поняттям, яке піддається різноманітним впливам. Як фінансово-економічний процес її можна визначити як стан фінансової ефективності використання ресурсів підприємства та їх розподілу для розвитку підприємства».
Русіна Ю.О., Полозук Ю.В. [34]	«Фінансова стійкість є більш узагальненою характеристикою фінансового стану підприємства. Вона характеризує здатність підприємства розвиватися та функціонувати як суб'єкт господарювання».

Дослідження різноманітних точок зору щодо визначення поняття «фінансова стійкість» свідчить про відсутність однозначного універсального розуміння цього поняття серед різних науковців. Виявляється, що не існує загальноприйнятого формулювання для «фінансової стійкості», і багато дослідників обмежуються вузьким тлумаченням цього терміну, виражаючи його кількома показниками. Однак важливо враховувати, що фінансова стійкість є багатовимірним економічним явищем, яке виявляється через систему різноманітних показників. Основні ознаки цього терміну у діяльності підприємства подано на рис. 1.1.

Рис. 1.1. Основні ознаки фінансової стійкості підприємства [21]

Основними та найбільш значущими ознаками фінансової стійкості є її можливість забезпечувати гнучкість діяльності в умовах насиченого ринку, гарантувати його платоспроможність та кредитоспроможність, а також визначати необхідність раціонального використання різновидів ресурсів. Найбільш важливим є визначення рівня та типу фінансової стійкості, врахування різних чинників, що визначають її межі, та обґрунтування методологічних підходів для здійснення оцінки, особливо в умовах війни та подальшої невизначеності. Будь-яке підприємство має на меті чітко визначити межі власної фінансової стійкості. Недостатня фінансова стійкість зазвичай призводить до відсутності платоспроможності підприємства, тоді як надмірна фінансова стійкість сприяє утворенню надмірних резервів та запасів, що призводить до збільшення витрат на їх утримання та зниження темпів економічного розвитку підприємства.

Узагальнені підходи до класифікації фінансової стійкості подані в таблиці 1.2.

Таблиця 1.2

Класифікація видів фінансової стійкості підприємства [5]

За часом	Класифікація видів фінансової стійкості підприємства	З позиції динаміки чинників
За структурою		За характером ознак
За характером виникнення		З позиції корисності
За способами виникнення		За природою (історію) виникнення

З позиції постійності	За амплітудою розвитку
За можливістю регулювання	За місцем виникнення
За функціональним змістом	За охопленням плануванням
	За формою

Фінансова стійкість підприємства може бути розділена залежно від часового аспекту на короткострокову, середньострокову та довгострокову. Короткострокова фінансова стійкість виявляється на протязі відносно короткого періоду. Середньострокова стійкість діє протягом певного часового інтервалу, враховуючи існуючі умови та чинники під час використання виробничого потенціалу, що наявний на даний момент. Довгострокова фінансова стійкість виявляється протягом значного часового періоду і не залежить від змін економічного циклу або менеджменту [24].

За складом фінансова стійкість поділяється на формальну і реальну. Формальна фінансова стійкість створюється та стимулюється штучно, зазвичай за допомогою держави. Натомість конкурентна (реальна) фінансова стійкість характеризується економічною ефективністю в умовах наявності конкурентів і враховує можливості по розвитку виробництва.

За характером появи розрізняють абсолютну і нормативну фінансову стійкість. Абсолютна стійкість є фактично набутою на даний момент і планується на майбутнє без відхилень від заданого курсу розвитку підприємства. Нормативна стійкість відображає поточну фінансову стійкість на початок періоду або заплановану на поточний рік [33].

За способом управління фінансова стійкість поділяється на консервативну і прогресивну. Консервативна стійкість виникає внаслідок проведення підприємством обережної політики, менш ризикованої, тоді як прогресивна стійкість є результатом сучасної політики, спрямованої на конкурентоспроможність та завоювання нових ринків.

З погляду постійності фінансова стійкість може бути змінною, постійною або повною. Змінна стійкість характеризується постійним відсутністю стабільності результатів протягом тривалого часу. Постійна стійкість не

змінюється протягом значного періоду часу. Повна стійкість виявляється через постійний ріст усіх показників фінансової стійкості.

Отже, фінансова стійкість є ключовим показником, і процес її оцінювання вимагає застосування взаємопов'язаних та взаємозалежних методів та підходів, спрямованих на отримання конкретних результатів в певних умовах. Необхідно враховувати різноманітні аспекти, що впливають на фінансову стійкість підприємства, а також ймовірність його банкрутства. Оцінка фінансової стійкості допомагає зрозуміти, наскільки підприємство може витримати вплив зовнішніх та внутрішніх чинників та забезпечити стабільність своєї діяльності в майбутньому.

1.2. Фактори впливу на фінансову стійкість підприємства та їх характеристика

Основою формування поточного та перспективного рівня фінансової стійкості підприємства є фактори, які можуть як позитивно, так і негативно впливати на його рівень та визначати умови, в яких підприємство здійснює свою діяльність. Після проведення досліджень на цю тему [1], обґрунтовано, що систематичне дослідження факторів, що визначають фінансову стійкість підприємства, має здійснюватися на постійній основі, оскільки з розвитком соціально-економічних і технологічних процесів виникають нові фактори, можливості та ризики, які змінюються і вимагають постійного спостереження. За результатами дослідження встановлено, що важливим в обґрунтуванні системи управлінських впливів на фінансовий стан підприємства є структурування факторів впливу на фінансову стійкість підприємства за місцем виникнення, поділ на зовнішні та внутрішні [2].

Важливість виявлення зовнішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, випливає з необхідності визначення меж регулювання та управління ним. Це є наслідком того, що саме зовнішнє середовище під безпосереднім впливом визначає систему умов і факторів впливу на підприємство, а також форми і результати його діяльності, які формуються в

процесі реалізації відносин з клієнтами і кредиторами. Виникнення, спрямованість і ступінь впливу, а також інтенсивність прояву зовнішніх факторів не залежать повністю або частково від діяльності окремого підприємства, а є результатом впливу систем вищого рівня.

До непрямих факторів впливу відносяться всі фактори, які не мають прямого і безпосереднього впливу на фінансову стійкість компанії, але можуть визначати її рівень у довгостроковій перспективі і повинні бути враховані при плануванні та розробці бізнес-стратегії компанії. При цьому у своїх дослідженнях доцільно спиратися на результати використання прогностичного інструментарію. Слід підкреслити, що фактори цієї групи є комплексними і не належать до групи керованих і контрольованих факторів [23].

Фактори опосередкованого впливу згруповано та розділено на економічні, ринкові, фінансові, соціально-демографічні, політико-правові, технологічні та загальні групи, як схематично показано на рис. 1.2.

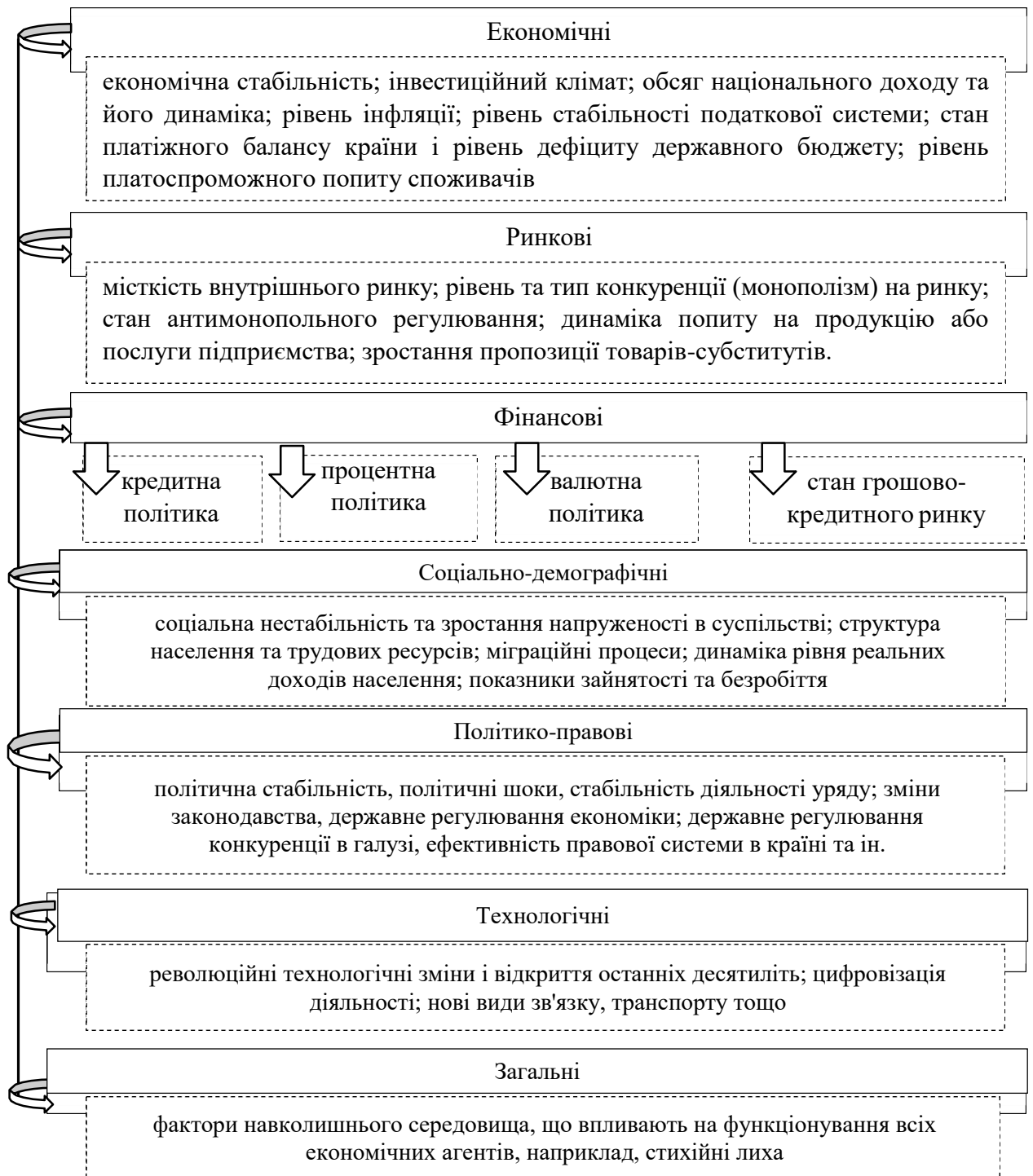

Рис. 1.2. Опосередковані фактори зовнішнього впливу на фінансову стійкість підприємства [42]

Фактори непрямого впливу – це ті фактори, які можуть не мати прямого та негайного впливу на фінансову стійкість підприємства, але можуть вплинути на її діяльність у довгостроковій перспективі. Розглянемо кожен із наведених факторів, що опосередковано впливають на фінансову діяльність підприємства.

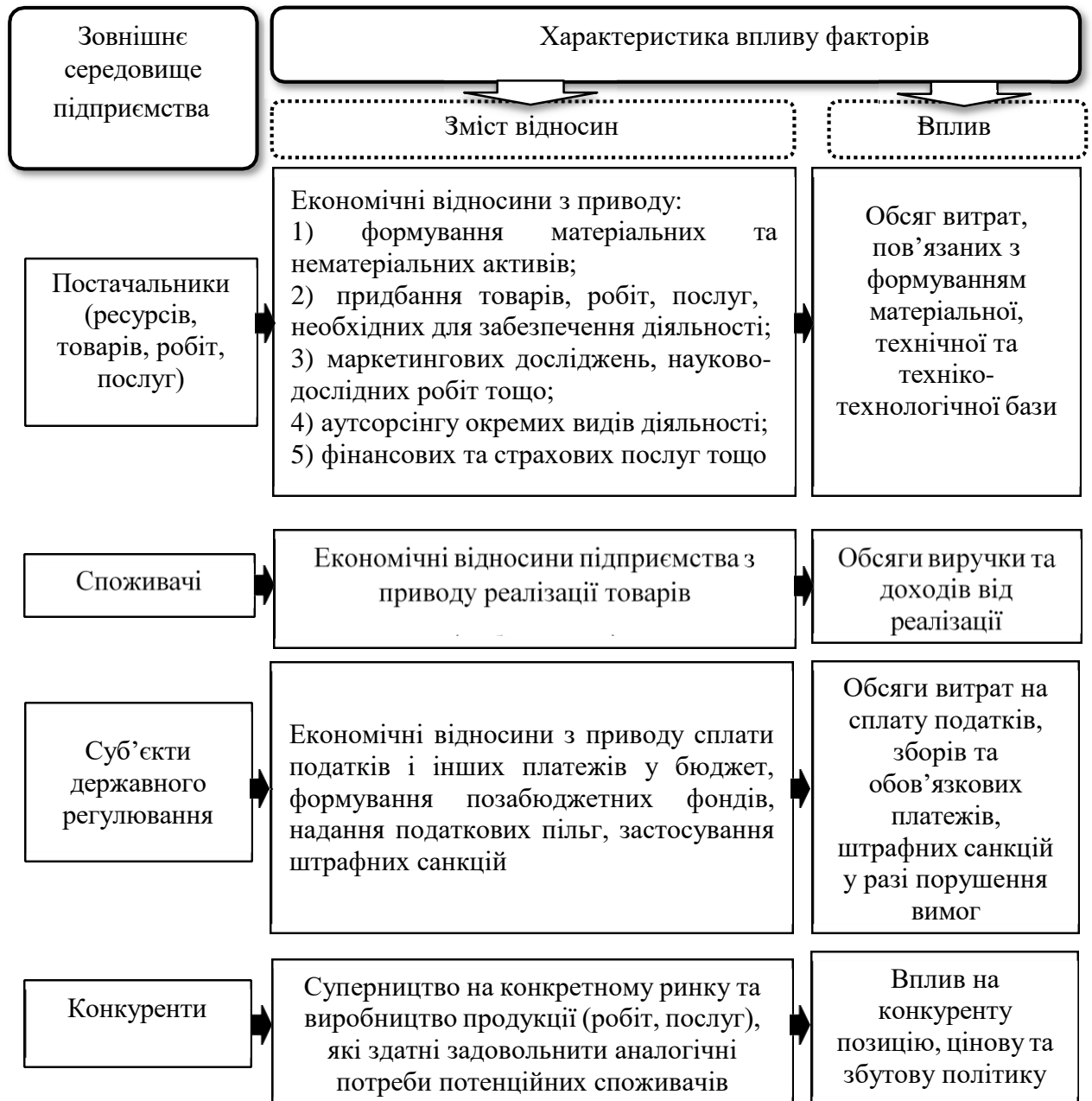

Рис. 1.3. Зовнішні прямі фактори впливу на фінансову стійкість підприємства [30]

До групи зовнішніх факторів, які безпосередньо впливають на фінансову стійкість підприємства (рис. 1.3), входять економічні відносини підприємства з постачальниками, споживачами, конкурентами та державою у вигляді суб'єктів державного регулювання, оскільки вони безпосередньо впливають на його діяльність і визначають конкурентоспроможність на ринку, фінансовий стан і фінансову стабільність.

Внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства [21]

Група		Характеристика
Фінансові	Капітальні	– «спроможність власників капіталізувати підприємство; здатність менеджерів генерувати прибуток, що спрямовується на поповнення капіталу; розмір статутного капіталу; реальна вартість наявних економічних ресурсів і капіталу в перспективі; формування різного виду резервів капіталу»
	Якості ресурсів	– «спроможність менеджменту позичати кошти з необхідними параметрами (строковість, вартість, види валют), незалежно від стану економіки країни в цілому та окремих сегментів фінансового ринку; оптимальна частка позикового капіталу»
	Якості активів	– «спроможність менеджменту ефективно формувати активи; ефективна структура активів»
	Ліквідність	– «спроможність менеджменту забезпечувати фінансову рівновагу та збалансованість вхідних і вихідних грошових потоків»
	Рентабельність	– «спроможність менеджменту забезпечувати ефективне управління доходами та витратами для формування планового рівня рентабельності; структура та динаміка доходів і витрат; реальні можливості компенсації витрат та доходів майбутніх періодів»
	Рівень ризиків	– «спроможність менеджменту забезпечувати ефективне управління ризиками, незалежно від впливу зовнішніх та внутрішніх факторів»
Нефінансові	Організаційно-структурні	– «адекватність структури виробництва, збуту, управління та контролю обраній стратегії розвитку та ринковій кон'юктурі; – корпоративна культура; – ділова репутація підприємства; – кваліфікованість персоналу та ефективність систем підвищення її рівня відповідно до змін зовнішнього середовища; – рівень інтелектуального капіталу підприємства»
	Виробничо-технологічні	– «забезпеченість інформаційно-аналітичної і технологічної підтримки управління; – рівень технічної оснащеності та технологічного розвитку; – рівень інвестиційно-інноваційної діяльності; – рівень енергоефективності виробництва; – рівень впровадження сучасних цифрових технологій».

Здійснюючи контроль за фінансовою стійкістю підприємства, особливу увагу слід приділяти внутрішнім факторам, оскільки вони залежать від діяльності підприємства та вживаних на підприємстві заходів щодо їх контролю. Крім того, можна сказати, що саме внутрішні фактори впливають на

фінансову стійкість підприємства та формують діяльність суб'єктів господарювання.

В табл. 1.3 ми виділили внутрішні фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства. Ці фактори також допомагають визначити якісні характеристики об'єкта аналізу, наприклад, структуру компанії, рівень кваліфікації співробітників, конкурентоспроможність, імідж підприємства і т.д.

Слід зазначити, що внутрішні фактори тісно пов'язані як між собою, так і з зовнішніми факторами. Вплив цих факторів на фінансову стійкість підприємства може бути різним, як негативним, так і позитивним. Проте позитивна дія того чи іншого фактора може бути повністю зведена нанівець або частково послаблена негативною дією іншого, більш важливого фактора. Для визначення ступеня впливу як зовнішніх, так і внутрішніх факторів на фінансову стійкість підприємства важливо їх оцінити. У ході аналізу були виявлені поетапні дії та заходи щодо стабілізації та підвищення фінансової стійкості підприємства [41].

Тому своєчасне виявлення та аналіз внутрішніх і зовнішніх факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства, є актуальним для підприємства та сприяє його конкурентоспроможності на ринку, платоспроможності та незалежності. На рис. 1.4 представлені етапи аналізу факторів, що впливають на фінансову стійкість підприємства.

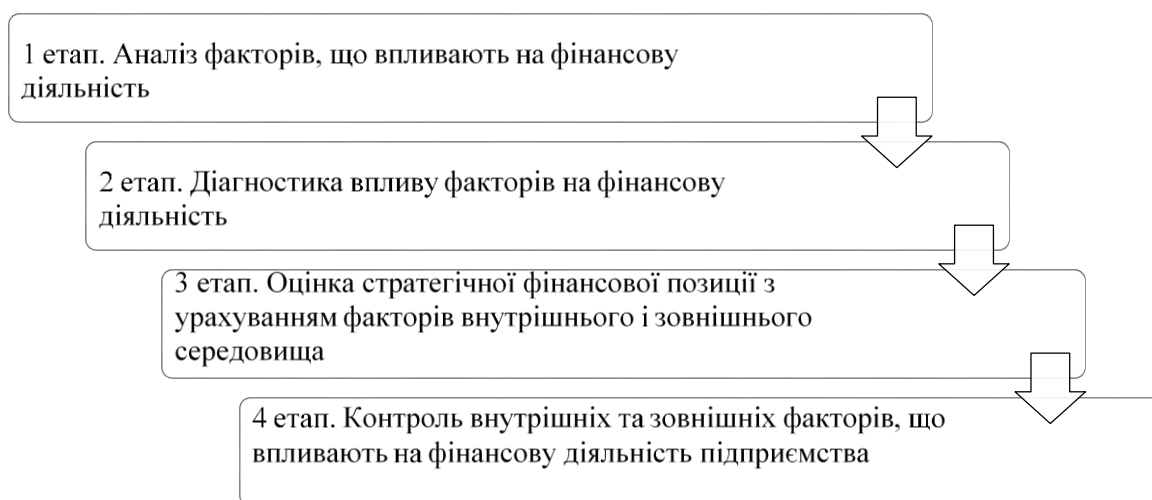

Рис. 1.4. Етапи аналізу внутрішніх та зовнішніх факторів, що впливають на фінансову діяльність підприємства [15]

У результаті проведеного дослідження ми визначили основні зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Розкрили етапи аналізу, необхідні для оцінки їх впливу на фінансову стійкість. Результати цього дослідження є основою для подальшого уточнення та вирішення питань щодо методики аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства.

1.3. Методичні підходи до аналізу фінансової стійкості підприємства у вітчизняній і зарубіжній практиці

Метою оцінки фінансової стійкості є встановлення рівня залежності підприємства від зовнішніх джерел фінансування, оцінка фінансового ризику, можливості фінансування за рахунок власних фінансових ресурсів, а також визначення зони та резервів фінансової стійкості [6].

При оцінці фінансової стійкості підприємства можна визначити певні пріоритети в залежності від цілей дослідження. Наприклад, акціонери та інвестори, що володіють підприємством, можуть прагнути збільшити частку

позикового капіталу для розширення господарської діяльності. З іншого боку, постачальники, банки та лізингові компанії, які є кредиторами, надають перевагу компаніям з високою часткою власного капіталу [19].

Інформаційною основою для проведення фінансової діагностики є форма фінансової звітності, включаючи «Баланс», «Звіт про фінансові результати», «Звіт про рух грошових коштів», «Звіт про власний капітал» та «Примітки до річної фінансової звітності».

При оцінці фінансової стійкості підприємства слід дотримуватися певної послідовності кроків -етапів, яка подана на рис. 1.5.

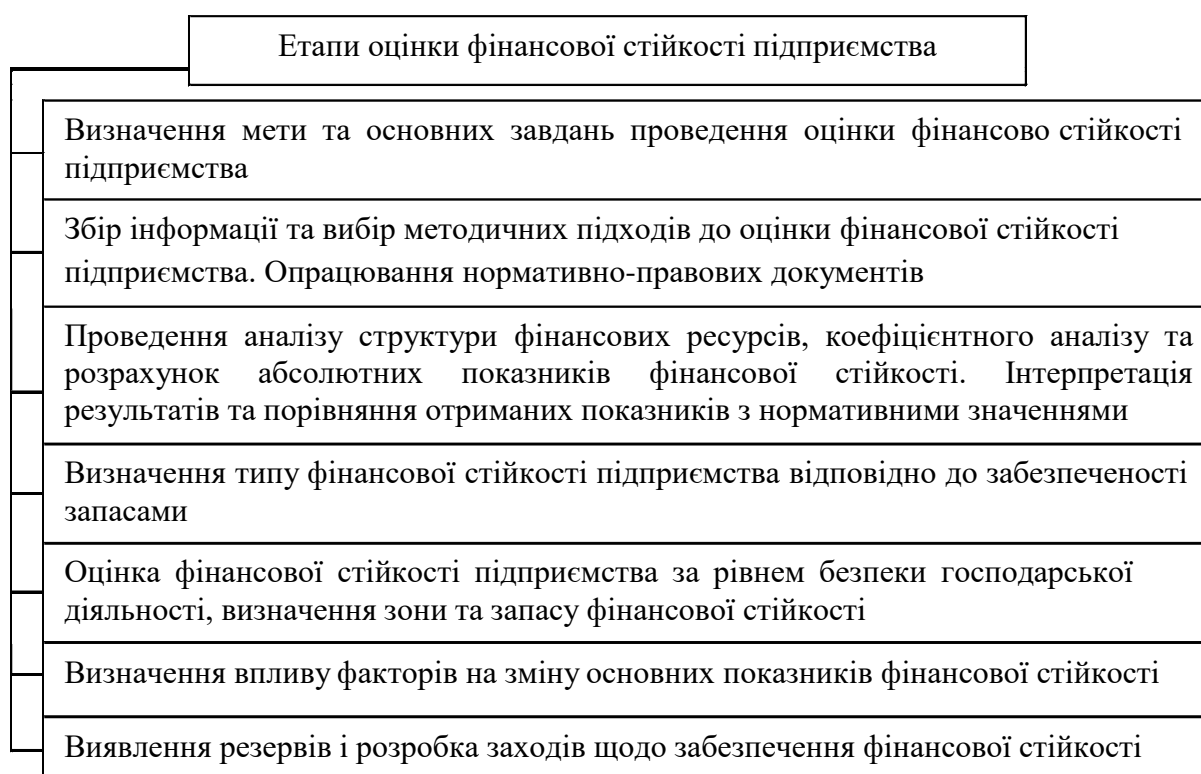

Рис. 1.5. Етапи оцінки фінансової стійкості підприємства [32]

Загальний процес оцінки фінансової стійкості підприємства передбачає використання різних підходів та методів, які взаємодіють між собою та залежать один від одного з метою отримання конкретних результатів в конкретних умовах [16]. До таких підходів відносяться традиційний, ресурсний, ресурс-менеджмент та на основі використання стохастичного аналізу (теорія неточних множин). Перші три підходи використовують систему абсолютних та відносних показників (коефіцієнтний метод). Четвертий підхід дозволяє

прогнозувати ймовірну втрату фінансової стійкості підприємства в найближчому майбутньому. Методи та моделі, засновані на теорії неточних множин, потребують спеціального математичного підходу. На сьогодні ці методи ще не дуже розроблені, але вони вважаються сучасними технологіями розробки та оцінювання складних систем управління. Кожен з цих підходів пропонує конкретні методи та моделі, які суттєво відрізняються за алгоритмом виконання та отриманими результатами. Це дозволяє надати різноманітну характеристику фінансової стійкості і враховувати її вплив на розвиток підприємства у майбутньому.

Характеристика основних методів, які використовують більшість науковців для оцінювання фінансової стійкості підприємств, представлена в табл. 1.4.

Методи оцінки фінансової стійкості підприємства [42]

Назва	Сутність	Результат оцінки
1. Агрегатний	Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості	Визначення типу фінансової стійкості
2. Коефіцієнтний	Аналіз відносних показників фінансової стійкості та їх порівняння з нормативними значеннями	Визначення реального фінансового стану, слабких і сильних сторін діяльності підприємства
3. Факторний	Проведення факторного аналізу фінансової стійкості, який включає в себе побудову ланцюга показників та аналіз їх темпів зростання	Визначення рангу показників, який дозволить сформулювати висновок про фінансовий стан підприємства
4. Бальний	Додавання коефіцієнтів ліквідності до складу показників у бальній оцінці фінансової стійкості	Визначення класу фінансової стійкості
5. Інтегральний	Інтегральна оцінка ступеня фінансової стійкості з використанням загального показника зміни фінансової стійкості	Визначення ступеню фінансової стійкості та виявлення її динаміки
6. Балансовий	Використання балансової моделі	Оцінка фінансової стійкості виходячи зі ступеня покриття запасів та основних засобів джерелами фінансування
7. Матричний	Складання матричних балансів	Розрахунок структури й визначення якості активів балансу та достатності джерел їх фінансування
8. Маржинальний	Розрахунок порогу рентабельності за допомогою поділу затрат на постійні і змінні та використання показника маржинального доходу	Визначення запасу фінансової стійкості

Традиційно визначення фінансової стійкості підприємства можна схематично представити у вигляді моделі (рис. 1.6).

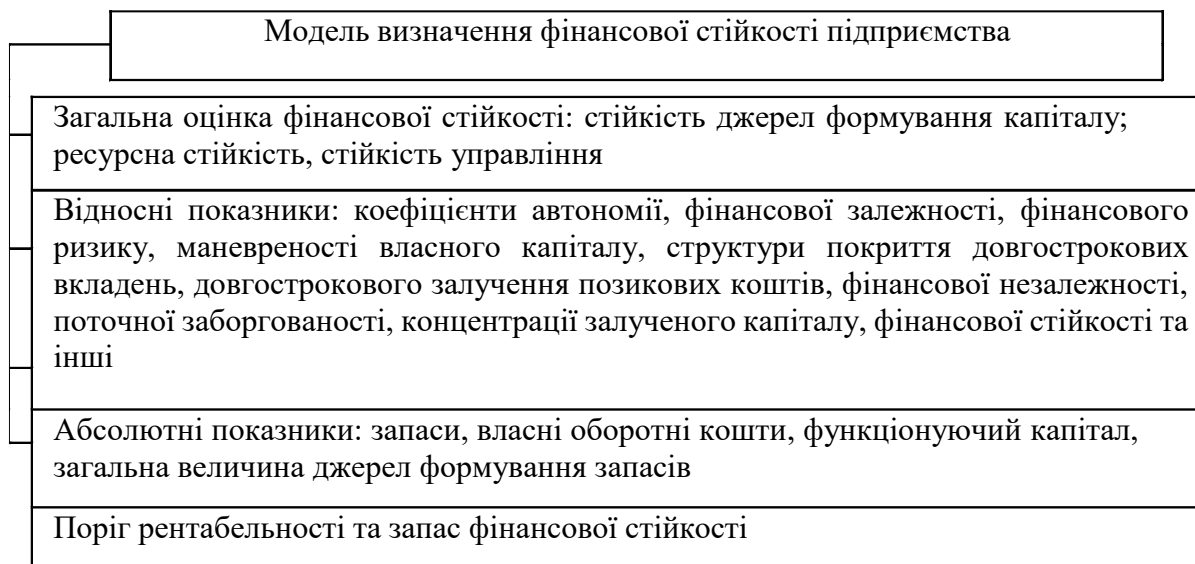

Рис. 1.6. Модель визначення фінансової стійкості підприємства [39]

Процес оцінки фінансової стійкості розпочинається з аналізу структури фінансових ресурсів, включаючи вертикальний та горизонтальний аналіз балансу підприємства. Подальший етап передбачає розрахунок абсолютних та відносних показників. Абсолютні показники дозволяють визначити тип фінансової стійкості і поділяються на показники наявності джерел фінансування запасів та витрат, а також на показники забезпеченості запасів і витрат джерелами їх фінансування [26]. Коефіцієнтний аналіз пов'язаний із розрахунком основних показників, що дозволяють отримати загальне уявлення про фінансовий стан підприємства, визначити структуру його капіталу, фінансовий ризик втрати незалежності, швидкість зростання, ліквідність та платоспроможність. Оцінка здійснюється шляхом порівняння відносних коефіцієнтів з нормативними значеннями (середньогалузевими). Коефіцієнти є зручним інструментом для узагальнення великого обсягу інформації та проведення відповідних порівнянь.

Алгоритм розрахунку та зміст основних показників фінансової стійкості підприємства наведено в табл. 1.5 та додатку А.

Таблиця 1.5

Алгоритм розрахунку та зміст основних показників фінансової стійкості підприємства [23]

Показник	Розрахунок	Зміст
1. Коефіцієнт автономії	Відношення власного капіталу підприємства до підсумку балансу ф1 р. 1495 / ф1 р. 1900	«Показує питому вагу власного капіталу в загальній сумі засобів, авансованих у його діяльність, нормативне значення > 0,5»
2. Коефіцієнт співвідношення власних і залучених коштів	Відношення власного капіталу допозикових і залучених джерел ф1 р. 1495 / (р. 1595 + р. 1695 + р. 1700)	«Показує, скільки одиниць власних коштів припадає на кожну одиницю позикових і залучених, нормативне значення > 1»
3. Коефіцієнт структури позикового капіталу	Відношення довгострокових зобов'язань до позикових і залучених джерел ф1 р. 1595 / (р. 1595 + р. 1695 + р. 1700)	«Показує, скільки одиниць довгострокових ресурсів припадає на кожну одиницю позикових і залучених, тобто враховує їх структуру в часі»
4. Коефіцієнт структури довгострокових вкладень	Відношення довгострокових зобов'язань до необоротних активів ф1 р. 1595 / р. 1095	«Показує частку необоротних активів, що фінансуються за рахунок зовнішніх довгострокових джерел»
5. Коефіцієнт маневреності власного капіталу	Відношення власного оборотного капіталу підприємства до власних джерел фінансування ф1 (р. 1195 – р. 1695) / ф1 р. 1495	«Показує, яка частина власного оборотного капіталу перебуває в обороті, тобто в тій формі, яка дає змогу вільно маневрувати цими коштами, а яка капіталізована»
6. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами	Відношення власного оборотного капіталу підприємства до оборотних активів ф1 (р. 1195 – р. 1695) / ф1 р. 1495	«Показує рівень фінансування оборотних активів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів»
7. Коефіцієнт забезпеченості власними оборотними коштами запасів	Відношення власного оборотного капіталу підприємства до суми запасів ф1 (р. 1195 – р. 1695) / ф1 р. 1100	«Показує рівень фінансування запасів за рахунок довгострокових джерел фінансових ресурсів»

В сучасних умовах для узагальнення розрізненої інформації також широко застосовується розрахунок комплексного (інтегрального) показника ймовірності банкрутства. У науковій літературі запропоновано різні варіанти

таких показників, серед яких дискримінантні моделі, як моделі Альтмана, Бівера, Спригейта, Ліса, Таффлера, Фулмера, Терещенка та інші.

Отже, основною метою будь-якого підприємства є підвищення ефективності його економічної діяльності шляхом поліпшення фінансових показників. Для визначення слабких сторін підприємства необхідно провести аналіз його фінансових результатів. Цей аналіз дозволяє оцінити кількісні показники фінансової ефективності підприємства та на їх основі зробити відповідні висновки.

РОЗДІЛ 2

АНАЛІЗ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА (НА ПРИКЛАДІ ТОВ «КАРПАТНАФТОХІМ»)

2.1. Загальна характеристика фінансово-господарської діяльності ТОВ «Карпатнафтохім»

Дослідження практичних аспектів оцінки фінансової стійкості підприємства в умовах воєнного часу проведено на прикладі ТОВ «Карпатнафтохім», яке здійснює діяльність, орієнтовану на виробництво нафтохімічної та хімічної продукції. Юридична адреса підприємства: 77306, Івано-Франківська обл., місто Калуш, вул. Промислова, буд.4.

На першому етапі аналізу господарської діяльності підприємства проаналізуємо динаміку активів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 роки, що представлено в табл. 2.1.

Таблиця 2.1

Динаміка активів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна 2023 до 2021 рр.	
				Абсолютна (+/-, тис. грн)	відносна (+/-, %)
I. Необоротні активи					
Нематеріальні активи	2 416,0	1 524,0	991,0	-1425	-59,0
Основні засоби	1 514 102,0	1 473 955,0	1 324 559,0	-189543	-12,5
Довгострокова дебіторська заборгованість	17 976,0	668,0	639,0	-17337	-96,4
Інші необоротні активи	46 327,0	558,0	524,0	-45803	-98,9
Усього за розділом I	1 678 937,0	1 764 979,0	1 615 099,0	-63838	-3,8
II. Оборотні активи					
Запаси	3 298 292,0	2 786 867,0	2 902 009,0	-396283	-12,0
Поточна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	1 345 172,0	1 485 223,0	867 117,0	-478055	-35,5
Інша поточна дебіторська заборгованість	76 628,0	757,0	5 120,0	-71508	-93,3
Гроші та їх еквіваленти	2 486 541,0	91 014,0	694,0	-2485847	-100,0
Витрати майбутніх періодів	2 696,0	569,0	329,0	-2367	-87,8
Усього за розділом II	7 209 329,0	4 364 430,0	3 775 269,0	-3434060	-47,6
Активи	8 888 266,0	6 129 409,0	5 390 368,0	-3497898	-39,4

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Відповідно до табл. 2.1 активи ТОВ «Карпатнафтохім» зменшилися на

39,4% і становили у 2023 році 5 390 368,0 тис. грн проти 8 888 266,0 тис. грн. у 2021 році. Необоротні активи підприємства зменшилися на 3,8 % у 2023 році порівняно з 2021 роком. Оборотні активи підприємства зменшилися на 47,6 % у 2023 році порівняно з 2021 роком.

Негативний вплив на загальну суму активів ТОВ «Карпатнафтохім» всі елементи, але найбільший вплив мали: гроші та їх еквіваленти (-100%); нематеріальні активи (-7,19%); запаси (-12 %), дебіторська заборгованість (-35,5%); основні засоби (-12,5%).

Основні засоби ТОВ «Карпатнафтохім» менш активно використовуються в повсякденній діяльності підприємства. Їх вартість зменшилася з 1 514 102,0 тис. грн. у 2021 році до 1 324 559,0 тис. грн. у 2023 р. Причини одночасного зменшення доходів та зменшення основних засобів вказують на те, що ТОВ «Карпатнафтохім» не оптимізує існуючу структуру наявного обладнання та інших основних засобів.

Зменшення чистого доходу від реалізації та наявність значного обсягу запасів свідчить про те, що підприємство не застосовує ефективних методів управління запасами та не шукає можливості вивільнити частину фінансових ресурсів, які залишаються в резервах.

Що стосується дебіторської заборгованості, то вона за аналізований період зменшилася на 478 055 тис. грн. або на 35,5 %. Також суттєво зменшився обсяг грошових коштів та їх еквівалентів на 2 485 847 тис. грн. або 100%, що суттєво позначилося на показниках ліквідності та платоспроможності підприємства.

Загалом за 2021-2023 роки оборотні активи ТОВ «Карпатнафтохім» зменшилися на 3 434 060 тис. грн. або на 47,6 %.

Структура активів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021–2023 роки представлено в табл. 2.2.

Таблиця 2.2

Структура активів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр., %

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна 2023 до 2021 рр.
I. Необоротні активи				
Нематеріальні активи	0,03	0,02	0,02	-0,01
Основні засоби	17,03	24,05	24,57	7,54
Довгострокова дебіторська заборгованість	0,20	0,01	0,01	-0,19
Інші необоротні активи	0,52	0,01	0,01	-0,51
Усього за розділом I	18,89	28,80	29,96	11,07
II. Оборотні активи				
Запаси	37,11	45,47	53,84	16,73
Поточна дебіторська заборгованість за товари, роботи, послуги	15,13	24,23	16,09	0,95
Інша поточна дебіторська заборгованість	0,86	0,01	0,09	-0,77
Гроші та їх еквіваленти	27,98	1,48	0,01	-27,96
Витрати майбутніх періодів	0,03	0,01	0,01	-0,02
Усього за розділом II	81,11	71,20	70,04	-11,07
Активи	100,00	100,00	100,00	-

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Як видно з табл. 2.2 та рис. 2.1 основна частка в активах припадає на оборотні активи, хоча їх питома вага за 2021-2023 роки зменшилася на 11,07 %.

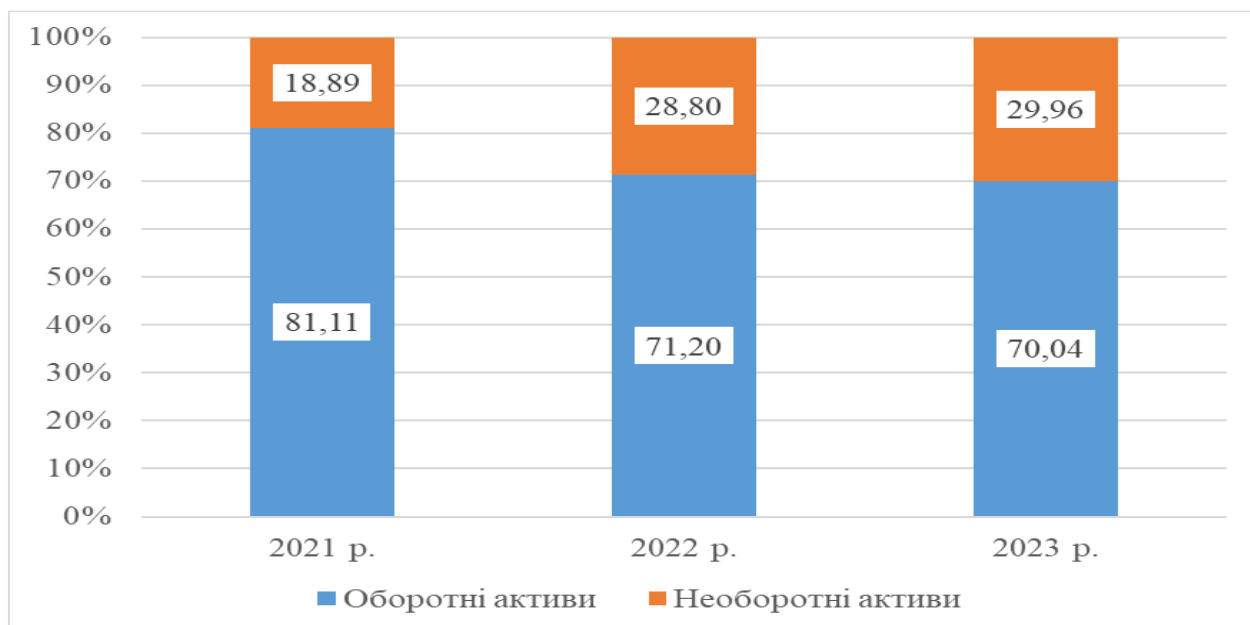

Рис.2.2. Структура активів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр., %

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Також аналіз табл. 2.2 показує, що в 2023 року питома вага основних засобів у майні підприємства становила 24,57%, що на 7,54 % більше показника 2021 року. Загалом питома вага необоротних активів збільшилася з 18,89 % у 2021 році до 29,96 % 2023 році.

На кінець 2023 року питома вага запасів досліджуваного підприємства збільшилася на 16,73 % і становила – 53,84 %. Питома вага дебіторської заборгованості в активах ТОВ «Карпатнафтохім» становить 16,09 %, що на 0,95% більше, ніж у 2021 році. Питома вага найліквідніших активів – грошових коштів в активах підприємства суттєво зменшилася на 27,96 %. Це призвело до зменшення питомої ваги оборотних активів в активах підприємства на 11,07 % у 2023 році.

Проаналізуємо динаміку зобов'язань ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 роки - див. табл. 2.3/

Таблиця 2.3

Динаміка пасивів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021 - 2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна 2023 р. до 2021 р.	
				Абсолютна (+/-, тис. грн)	Відносна (+/-, %)
I. Власний капітал					
Зареєстрований (пайовий) капітал	2 321 013,0	2 321 013,0	2 321 013,0	0,0	0,0
Додатковий капітал	8 582 456,0	8 582 456,0	7 364 734,0	-1 217 722,0	-14,2
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-23 390 490,0	-30 882 930,0	-35 322 898,0	-11 932 408,0	51,0
Усього за розділом I	-12 487 021,0	-19 979 461,0	-25 637 151,0	-13 150 130,0	105,3
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення					
Пенсійні зобов'язання	176 706,0	134 063,0	101 415,0	-75 291,0	-42,6
Інші довгострокові зобов'язання	16 838 311,0	24 685 019,0	29 479 111,0	12 640 800,0	75,1
Довгострокові забезпечення	22 861,0	19 457,0	16 163,0	-6 698,0	-29,3
Усього за розділом II	17 037 878,0	24 838 539,0	29 596 689,0	12 558 811,0	73,7
III. Поточні зобов'язання і забезпечення					
Короткострокові кредити банків	1 641 484,0	1 094 119,0	1 153 729,0	-487 755,0	-29,7
Поточні зобов'язання за товари, роботи, послуги	1 358 600,0	172 378,0	271 553,0	-1 087 047,0	-80,0
Інші поточні зобов'язання	1 337 325,0	3 834,0	5 548,0	-1 331 777,0	-99,6
Усього за розділом III	4 337 409,0	1 270 331,0	1 430 830,0	-2 906 579,0	-67,0
Пасив	8 888 266,0	6 129 409,0	5 390 368,0	-3 497 898,0	-39,4

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Аналіз табл. 2.3 показує суттєве погіршення структури пасивів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 роки, а саме збільшення від'ємного значення власного капіталу з (-12 487 021,0 тис. грн. у 2021 році) до (-25 637 151,0 тис. грн. у 2023 році). Це відбулося за рахунок збільшення обсягу нерозподіленого збитку з -23 390 490,0 тис. грн. у 2021 році до -35 322 898,0 тис. грн. у 2023 році.

За аналізований період відзначається збільшення довгострокових зобов'язань на 12 558 811,0 тис. грн. або на 73,7 %, за рахунок збільшення інших довгострокових зобов'язань.

Що стосується поточних зобов'язань, то вони зменшилися на 2 906 579,0 тис. грн. або на 67,0 % протягом 2021-2023 років. Дана тенденція відбулася за рахунок зменшення короткострокових кредитів банків на 487 755,0 тис. грн.

або на 29,7 %, поточних зобов'язань за товари, роботи, послуги на 1 087 047,0 тис. грн. або на 80,0 % та інших поточних зобов'язань на 1 331 777,0 тис. грн. або на 99,6 %.

В табл. 2.4 представлено структуру пасивів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр.

Таблиця 2.4

Структура пасивів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр., %

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Зміна 2023 р. до 2021 р.
I. Власний капітал				
Зареєстрований (пайовий) капітал	26,11	37,87	43,06	16,95
Додатковий капітал	96,56	140,02	136,63	40,07
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	-263,16	-503,85	-655,30	-392,14
Усього за розділом I	-140,49	-325,96	-475,61	-335,12
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення				
Пенсійні зобов'язання	1,99	2,19	1,88	-0,11
Інші довгострокові зобов'язання	189,44	402,73	546,88	357,44
Довгострокові забезпечення	0,26	0,32	0,30	0,04
Усього за розділом II	191,69	405,24	549,07	357,38
III. Поточні зобов'язання і забезпечення				
Короткострокові кредити банків	18,47	17,85	21,40	2,94
Поточні зобов'язання за товари, роботи, послуги	15,29	2,81	5,04	-10,25
Інші поточні зобов'язання	15,05	0,06	0,10	-14,94
Усього за розділом III	48,80	20,73	26,54	-22,26
Пасив	100,00	100,00	100,00	0,00

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

У 2021-2023 роках джерела фінансування ТОВ «Карпатнафтохім» були виключно позиковий капітал, оскільки власний капітал мав від'ємне значення (рис. 2.2).

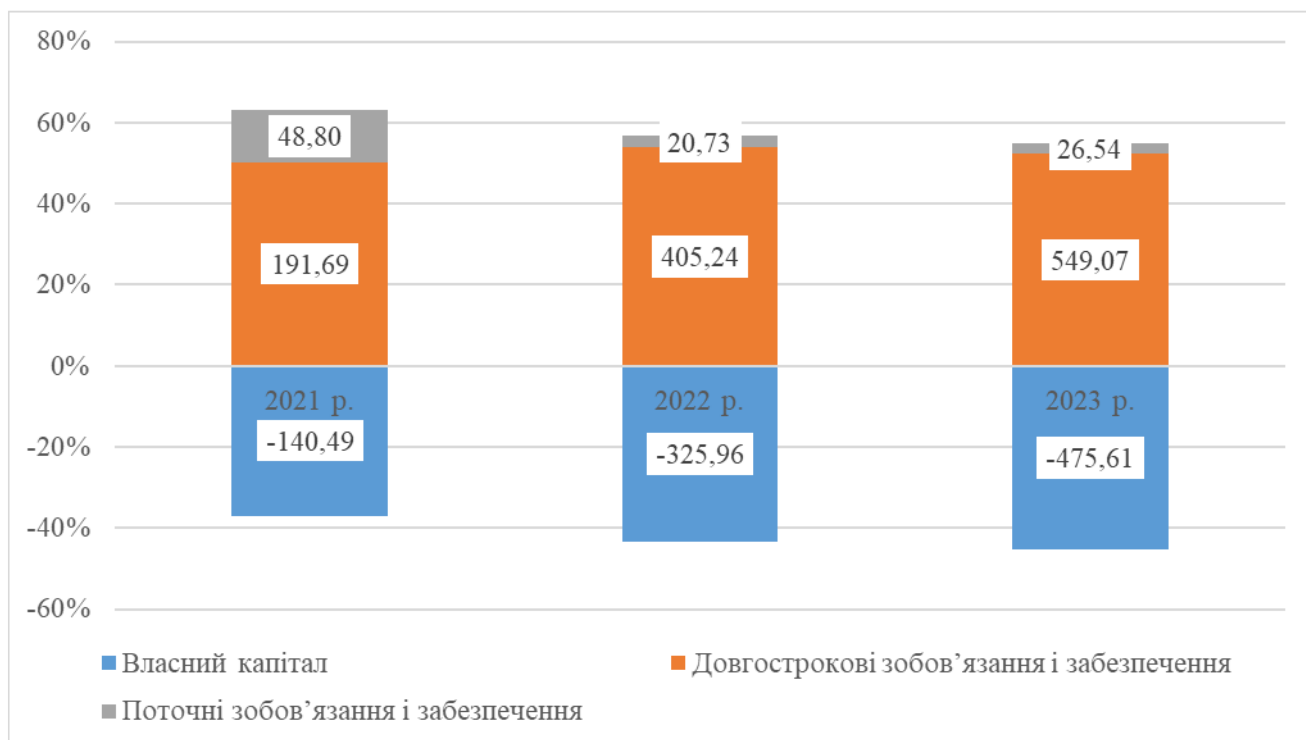

Рис. 2.3. Структура пасивів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр., %

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Частка власного капіталу ТОВ «Карпатнафтохім» у джерелах фінансування активів була від'ємною, і негативне значення збільшилося з -140,49 % у 2021 році до -475,61 % у 2023 році, що свідчить про дуже високий ризик втрати капіталу кредиторами.

В той же час зросла питома вага довгострокових зобов'язань з 191,69 % у 2021 році до 549,07 % у 2023 році.

В табл. 2.5 проведено аналіз та оцінку динаміки фінансових результатів ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 роки (табл. 2.5).

**Динаміка фінансових результатів діяльності ТОВ «Карпатнафтохім»
за 2021 - 2023 рр., тис. грн.**

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення, +,-	Відносне відхилення, %
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	24298291,0	5 908 059,0	41 627,0	-24256664,0	-99,8
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	16582749,0	4 071 508,0	6 1 562,0	-16521187,0	-99,6
Валовий прибуток	7715542,0	1836551,0	-19935,0	-7735477,0	-100,3
Інші операційні доходи	53770,0	210021,0	220387,0	166617,0	309,9
Адміністративні витрати	325451,0	252 183,0	268 112,0	-57339,0	-17,6
Витрати на збут	47730,0	18241,0	4 019,0	-43711,0	-91,6
Інші операційні витрати	181664,0	1227849,0	703 446,0	521782,0	287,2
Фінансовий результат від операційної діяльності	7214467,0	548299,0	-775125,0	-7989592,0	-110,7
Інші фінансові доходи	682 261,0	10 658,0	1 866,0	-680395,0	-99,7
Інші доходи	102,0	434,0	42,0	-60,0	-58,8
Фінансові витрати	1 824 746,0	8 072 617,0	3 694 929,0	1870183,0	102,5
Інші витрати	54,0	496,0	11,0	-43,0	-79,6
Фінансовий результат до оподаткування	6 072 030,0	-7513722,0	-4468157,0	-10540187,0	-173,6
Чистий прибуток	6 104 959,0	-7 492 440,0	-4 439 968,0	-10544927	-72,7

Джерело: розраховано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

В табл. 2.5 та на рис. 2.3 наведено динаміку чистого доходу ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр. видно, що дане підприємство у 2021 році отримало чистий прибуток у розмірі 6 072 030,0 тис. грн., а у 2023 році вже підприємство отримало чистий збиток в розмірі -4 468 157,0 тис. грн.

Рис. 2.3. Динаміка чистого доходу ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 рр., тис. грн.

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Значний спад ефективності економічних процесів на підприємстві відображається на чистому доході, який зменшився на 24256664,0 тис. грн. або на 99,8 %, а собівартість зменшилася на 16521187,0 тис. грн. або на 99,6 %. Така ситуація склалася у зв'язку з війною і зупинкою виробництва на підприємстві.

Валовий прибуток ТОВ «Карпатнафтохім» за підсумками 2023 року склав негативний результат – 19935,0 тис. грн. порівняно з позитивним результатом 7715542,0 тис. грн. у 2021 році, що вказує на неефективні операційні процеси.

У 2021 році чистий прибуток ТОВ «Карпатнафтохім» склав 6 072 030,0 тис. грн., а у 2023 році вона зменшилася до чистого збитку 4468157,0 тис. грн.. Негативна динаміка цього показника у 2023 році свідчить про зниження здатності компанії нарощувати обсяг залученого капіталу та стабільно працювати на ринку протягом тривалого часу.

Отже, проведений аналіз дозволяє виявити позитивні та негативні тенденції в господарській діяльності підприємства. Достатньо високі показники

чистого прибутку компанії у 2021 році однозначно свідчать про необхідність активізації інноваційного та творчого потенціалу менеджерів у майбутньому для досягнення прийняттого рівня прибутковості.

2.2. Аналіз фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім»

Фінансова стійкість підприємства є однією з найважливіших характеристик фінансового стану підприємства. Фінансова стійкість – це такий стан фінансових ресурсів підприємства, за якого раціональне управління ними є запорукою стабільної прибутковості та забезпечення процесу розширеного відтворення.

У системі складових фінансової стабільності підприємства фінансова стійкість посідає одне з головних місць. Тому необхідно знайти шляхи досягнення певного рівня фінансової стійкості підприємства. Для забезпечення фінансової стійкості підприємства в майбутньому необхідно визначити конкретний рівень фінансової стійкості та здійснити його кількісну оцінку. Важливе значення, особливо в економічних умовах кризового періоду, набуває визначення «певного ступеня» фінансової стійкості, ряду факторів, що визначають межу стійкості, та обґрунтованість методичних підходів до їх оцінки.

Проведемо аналіз абсолютних та відносних показників фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» за період 2021-2023 років (табл. 2.6-2.7).

Згідно даних табл. 2.6 можна зробити висновок, що власних оборотних коштів не достатньо для фінансування оборотних активів ТОВ «Карпатнафтохім» у період 2021-2023 років, оскільки вони ще й мають від'ємне значення.

Що стосується запасу фінансової стійкості в днях, то його значення становило в 2021 році – 18 днів, а в 2023 році – 5156 днів, що пояснюється

практично зупинкою діяльності досліджуваного підприємства у зв'язку з війною.

Таблиця 2.6

Аналіз абсолютних показників фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» у 2021-2023 рр., тис. грн.

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення
1. Власний капітал	-12 487 021	-19 979 461	-25 637 151	-13 150 130
2. Необоротні активи	1 678 937	1 764 979	1 615 099	-63 838
3. Власні обігові кошти	-14 165 958	-21 744 440	-27 252 250	-13 086 292
4. Довгострокові зобов'язання і забезпечення	17 037 878	24 838 539	29 596 689	12 558 811
5. Наявність власних і довгострокових джерел покриття запасів	2 871 920	3 094 099	2 344 439	-527 481
6. Короткострокові кредити	1 641 484	1 094 119	1 153 729	-487 755
7. Зальний обсяг основних джерел покриття запасів	4 513 404	4 188 218	3 498 168	-1 015 236
8. Запаси	3 298 292	2 786 867	2 902 009	-396 283
9. Надлишок (+) або нестача (-) власних оборотних коштів	-17 464 250	-24 531 307	-30 154 259	-12 690 009
10. Надлишок (+) або нестача (-) власних коштів і довгострокових зобов'язань	-426 372	307 232	-557 570	-131 198
11. Надлишок (+) або нестача (-) основних джерел покриття запасів	1 215 112	1 401 351	596 159	-618 953
12. Запас стійкості фінансового стану, днів	18	85	5156	5138
13. Надлишок (+) або нестача (-) коштів на 1 грн. запасів, коп.	0,37	0,50	0,21	-0,16

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Під час діяльності підприємство може мати різну фінансову стійкість, яка поділяється на чотири види. Щоб легше було визначити тип фінансової стійкості, розрахункові показники рекомендується навести в таблиці – див. табл. 2.7.

Визначення типу фінансової стійкості підприємства ТОВ «Карпатнафтохім»,**тис. грн.**

Тип фінансової стійкості	Розрахунок	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Абсолютна стійкість	ЗЗ < КВО	3298292>-14165958	2786867>-21744440	2902009>-27252250
Нормальна стійкість	ЗЗ < КВО+КДП	3298292>2871920	2786867<3094099	2902009>2344439
Нестійкий фінансовий стан	ЗЗ < КВО+КДП+ККК	3298292<4513404	2786867<4188218	2902009<3498168
Кризовий фінансовий стан	ЗЗ > КВО+КДП+ККК	3298292<4513404	2786867<4188218	2902009<3498168

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Тож у 2021 та 2023 роках році підприємство мало нестійку фінансову стійкість. Тільки у 2022 році компанія перебувала в нормальному фінансовому становищі. Отже, в 2021 та 2023 роках, на забезпечення запасів, в ТОВ «Карпатнафтохім» не вистачало власних та довгострокових джерел, а це є ознакою банкрутства. Тому керівництво підприємства повинно вживати заходів щодо підвищення фінансової стійкості.

Основними шляхами поліпшення та підтримки фінансового стану підприємства є: збільшення власного капіталу до позитивного значення; зменшення необоротних активів підприємства внаслідок продажу чи здачі в оренду основних засобів, які не використовуються на підприємстві; приведення матеріально-виробничих запасів до оптимального рівня.

Слід зазначити, що фінансова стійкість є вирішальною умовою фінансування діяльності підприємства. Орієнтація на власний капітал і фінансову незалежність демонструє фінансову стабільність і автономію компанії.

Результати розрахунків основних відносних показників фінансової стійкості підприємства ТОВ «Карпатнафтохім» представлені в табл. 2.8.

**Оцінка показників фінансової стійкості підприємства ТОВ
«Карпатнафтохім» за період 2021-2023 рр.**

№	Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення
1	Коефіцієнт фінансової автономії	-1,40	-3,26	-4,76	-3,35
2	Коефіцієнт фінансової залежності	-0,71	-0,31	-0,21	0,50
3	Коефіцієнт фінансового ризику	-1,71	-1,31	-1,21	0,50
4	Коефіцієнт маневреності власного капіталу	-1,13	-1,09	-1,06	0,07
5	Коефіцієнт структури покриття довгострокових вкладень	10,15	14,07	18,32	8,18
6	Коефіцієнт довгострокового залучення коштів	3,74	5,11	7,47	3,73
7	Коефіцієнт фінансової незалежності капіталізованих джерел	-2,74	-4,11	-6,47	-3,73

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Проведені розрахунки в табл. 2.8 свідчать про негативні тенденції зменшення власного капіталу, переорієнтацію підприємства виключно на позикові джерела фінансування господарської діяльності та значного підвищення фінансового ризику протягом 2021-2023 років. Показник фінансової автономії протягом досліджуваного періоду мав від'ємне значення, і збільшився з -1,40 у 2021 році, до -4,76 у 2023 році. Отже підприємство функціонує виключно за рахунок позикових і залучених ресурсів, а також додатково залучає кошти для покриття нерозподіленого збитку.

Оберненим показником до показника автономії є коефіцієнт фінансової залежності підприємства від зовнішнього фінансування, зокрема, значення показника мало від'ємне значення і зменшується з -0,71 у 2021 році до -0,21 у 2023 році. Зниження показника свідчить про переорієнтацію фінансової діяльності підприємства виключно за рахунок залученого капіталу.

Показники фінансової автономії та фінансової незалежності є нижчим від нормативного, і вказують на негативні тенденції розвитку підприємства.

Коефіцієнт фінансового ризику (визначає співвідношення кредитів та власного капіталу компанії) також мав від'ємне значення у період 2021-2023

років і зокрема становив -1,71 у 2021 році, і -1,21 у 2023 році, що свідчить про значне зниження фінансової стійкості та відповідне підвищення фінансового ризику корпоративної діяльності.

Показник маневреності власного капіталу відображає співвідношення власних оборотних коштів підприємства та його власних коштів. Зокрема, значення показника у 2021 році становило від'ємне -1,13, а в 2023 році – -1,06. Негативне значення показника зумовлюють те, що підприємство не має власних оборотних коштів, щоб мати можливість повноцінно здійснювати фінансово-господарську діяльність та визначати перспективи подальшого розвитку.

При аналізі довгострокових зобов'язань відмічається збільшення показників структури покриття довгострокових вкладень та довгострокового залучення коштів підприємства. Значення показника структури покриття довгострокових вкладень збільшилося на 8,18 пункту, а довгострокового залучення коштів – на 3,73 пункти за аналізований період 2021-2023 років.

Показник фінансової незалежності капіталізованих джерел показує частку власного капіталу в капіталізованих джерелах, при цьому значення даного показника протягом 2021-2023 років також становило від'ємне значення. Зниження і від'ємне значення показника підкреслює зменшення і відсутність власного капіталу та формування залежності компанії виключно від залучених фінансових джерел.

Таким чином, аналіз відносних показників фінансової стійкості у період 2021-2023 років показав, що на ТОВ «Карпатнафтохім» спостерігалось значне погіршення показників фінансової стійкості. Отже дії керівництва даного підприємства мають бути спрямовані на підвищення фінансової стійкості та зниження рівня фінансових ризиків.

Ліквідність балансу – це ступінь покриття зобов'язань підприємства його активами, строк яких перетворений у гроші в відповідно до умов погашення зобов'язань. Як відомо, ліквідність підприємства можна швидко визначити за допомогою коефіцієнтів ліквідності. Показники ліквідності можуть мати різні

назви, але їх суть принципово однакова як для українських компаній, так і для іноземних компаній.

При аналізі ліквідності підприємства доцільно використовувати наступні показники, які представлені в табл. 2.9.

Таблиця 2.9

Аналіз ліквідності ТОВ «Карпатнафтохім» за 2021-2023 роки

Показник	Рекомендоване значення	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення
Коефіцієнт поточної ліквідності	1,0 – 2,0	1,662	3,436	2,639	0,976
Коефіцієнт швидкої ліквідності	0,6 – 0,8	0,902	1,242	0,610	-0,291
Коефіцієнт абсолютної ліквідності	0,2 – 0,3	0,573	0,072	0,0005	-0,573
Чистий оборотний капітал		2871920,0	3094099,0	2344439,0	-527481,0

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Аналіз табл. 2.9 показує, що не всі розраховані показники ліквідності підприємств відповідають нормативним значенням. Таким чином, коефіцієнт абсолютної ліквідності має тенденцію до значного погіршення у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 0,573. Протягом 2022-2023 років значення даного показника не відповідало нормативному значенню, і свідчить про неможливість негайного покриття короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності дозволяє оцінити здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання в разі критичного стану. Цей показник відповідав нормативному значенню протягом 2021-2023 років.

Коефіцієнт поточної ліквідності показує, що він знаходився в межах нормативного значення в період 2021-2023 років і свідчить про здатність підприємства покривати зобов'язання виключно за рахунок оборотних активів. Звертає на себе увагу зростання цього показника протягом аналізованого періоду на 0,976.

Отже, розраховані показники дають змогу говорити про те, що на даний момент підприємство ТОВ «Карпатнафтохім» є фінансово нестабільним, має

проблеми у формуванні джерел фінансування, а також має нестабільний фінансовий стан.

2.3. Оцінка впливу економічної нестабільності на фінансову стійкість ТОВ «Карпатнафтохім»

На даний момент часу підприємству ТОВ «Карпатнафтохім» доцільно звернути увагу на такі внутрішні чинники забезпечення фінансової стійкості та безбитковості: вартість сировини, її наявність, взаємовідносини з постачальниками; розмір і структура собівартості продукції в порівнянні з конкурентами; номенклатура товарів (послуг) та можливість її розширення; життєвий цикл основної продукції; цінова політика та гнучкість цін; можливість отримання кредиту; оборотний капітал, його гнучкість; витрати на збут і шляхи їх зниження; можливість використання альтернативних фінансових стратегій; досвід і особиста кваліфікація співробітників; форми і методи матеріального стимулювання.

Запас фінансової міцності є важливим показником динамічної та перспективної діяльності підприємства. По суті, це критична точка, яка визначає кризовий обсяг виробництва. Фінансова стійкість підприємства визначається різницею між фактичним обсягом виробництва та обсягом виробництва в точці безбитковості. Зазвичай відсоток запасу міцності розраховується по відношенню до фактичного обсягу виробленої продукції.

Проведемо аналіз точки безбитковості виробництва (табл. 2.10) з урахуванням виробничої собівартості продукції, тобто проаналізуємо та спрогнозуємо критичну межу, за якої валовий прибуток = 0. Для розрахунку точки безбитковості в грошових одиницях і визначимо запас фінансової стійкості підприємства (табл. 2.10).

Розрахунок запасу фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім»

№ п/п	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.	Абсолютне відхилення
1	Чистий дохід від реалізації продукції	24298291,0	5908059,0	41627,0	-24256664,0
2	Умовно-змінні витрати	15854235,1	3642322,6	41639,4	-15812595,7
3	Маржинальний прибуток	7715542	1836551	-19935	-7735477,0
4	Умовно-постійні витрати	728513,9	429185,4	19922,6	-708591,3
5	Коефіцієнт маржинального прибутку, %	0,318	0,311	-0,479	-0,8
6	Поріг рентабельності	2294283,7	1380660,2	-41601,0	-2335884,8
7	Запас фінансової стійкості	22004007,3	4527398,8	26,0	-22003981,3
8	Запас фінансової стійкості, %	0,91	0,77	0,001	-0,9

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Так підприємство ТОВ «Карпатнафтохім» з доходом 24 298 291,0 тис. грн. покривало постійні витрати у 2021 р., про те, ситуація змінилася на протилежну в 2023 році. Також дані в табл. 2.10 показують, що досліджуване підприємство зменшило виручку від реалізації у вартісному виразі на 24 256 664,0 тис. грн. через війну і зупинку виробництва. При цьому запас фінансової стійкості компанії у 2023 році зменшився на 0,9 % або на 22 003 981,3 тис. грн. порівняно з 2021 роком.

Значний вплив на такі значні темпи зменшення справила несприятлива ситуація в країні у зв'язку з війною та наростаюча економічна криза, яка, насамперед, виражається у подорожчанні енергоресурсів і паливно-мастильних матеріалів. Крім того, істотно вплинуло зростання рівня безробіття в країні та скорочення платоспроможного населення. Крім того, підприємці повинні дотримуватись такого правила: продажі мають перевищувати поріг рентабельності, а виробництво товарів – понад поріг рентабельності. У цьому випадку зростання прибутку гарантовано.

На завершення дослідження проведемо факторний аналіз фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» за останні два роки (табл. 2.11).

Таблиця 2.11

**Факторний аналіз фінансової стійкості підприємства ТОВ
«Карпатнафтохім» за період 2022-2023 рр.**

Показник	2022 р.	2023 р.
Власний капітал	-19979461 (ВК ₀)	-25637151 (ВК ₁)
Позиковий капітал	26108870 (ПК ₀)	31027519 (ПК ₁)
Необоротні активи	1764979 (НА ₀)	1615099 (НА ₁)
Оборотні активи	4364430 (ОА ₀)	3775269 (ОА ₁)
I етап - Побудова комбінованих моделей детермінованого факторного аналізу		
КФА (коэф. фін. автономії)	-3,260	-4,756
КЗОА (коэф. забезп. актив. власн обор. коштами) = = (ВК-НА) / ОА	-4,982	-7,219
II етап. Із використанням способу ланцюгових підстановок розрахунок умовних значень результативного показника		
$КФА_{ум} = ВК_1 / (ВК_1 + ПК_0)$	*	-54,348
$КЗОА_{ум1} = (ВК_1 + НА_0) / ОА_0$	*	-6,279
$КЗОА_{ум2} = (ВК_1 + НА_1) / ОА_0$	*	-6,244
III етап. Визначення загальної зміни результативного показника		
$\Delta КФА = КФА_1 - КФА_0$	*	-1,496
$\Delta КФА_{ВК} = КФА_1 - КФА_0$	*	-49,366
$\Delta КФА_{ПК} = КФА_1 - КФА_{ум}$	*	49,592

Продовження табл. 2.11

Загальна зміна (+,-) коефіцієнта забезпеченості оборотних активів власними оборотними коштами у звітному році порівняно з базовим роком:		
$\Delta КЗОА = КЗОА_1 - КЗОА_0$	*	-2,236
$\Delta КЗОА_{ВК} = КЗОА_{ум1} - КЗОА_0$	*	-1,296
$\Delta КЗОА_{НА} = КЗОА_{ум2} - КЗОА_{ум1}$	*	0,034
$\Delta КЗОА_{ОА} = КЗОА_1 - КЗОА_{ум2}$	*	-0,974

Джерело: побудовано на основі фінансової звітності ТОВ «Карпатнафтохім»

Результати факторного аналізу показують, що коефіцієнт фінансової автономії зменшився на 54,348 за рахунок збільшення від'ємного значення власного капіталу, водночас показник зменшиться на 49,366 за рахунок подальшого зменшення власного капіталу та за рахунок значного збільшення позикового капіталу збільшиться на 49,592.

Отже, підсумовуючи проведені розрахунки показників аналізу фінансової стійкості, можна відзначити негативні тенденції зменшення власного капіталу, значного зниження його маневреності, збільшення частки довгострокових кредитів підприємства та значного зменшення фінансової автономності підприємства ТОВ «Карпатнафтохім». Крім того, ключові показники мають значення значно нижчі за нормативні та, зі стратегічної точки зору, вимагають проведення невідкладних дій щодо покращення фінансового стану, оскільки досліджуваному підприємству в короткостроковій перспективі загрожує банкрутство.

РОЗДІЛ 3

ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ ФІНАНСОВОЇ СТІЙКОСТІ ПІДПРИЄМСТВА В УМОВАХ ЕКОНОМІЧНОЇ НЕСТАБІЛЬНОСТІ

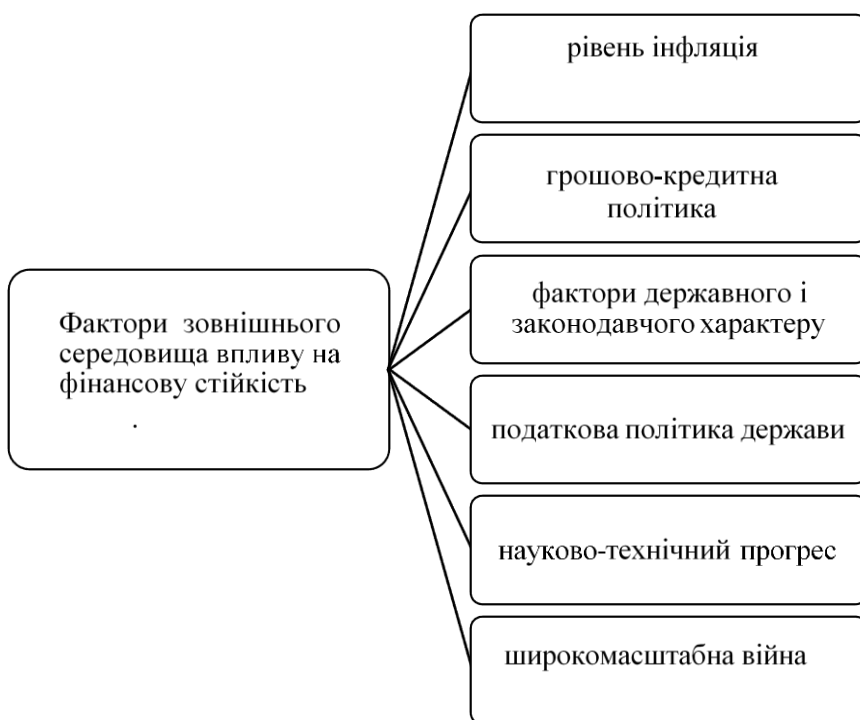
3.1. Проблеми забезпечення фінансової стійкості підприємства в умовах економічної нестабільності

Забезпечення фінансової стабільності є невід'ємною частиною фінансової стратегії будь-якої компанії. Опис фінансового стану компанії є однією з ключових характеристик, яка цікавить інвесторів, постачальників та інших ділових партнерів на ринку, оскільки дає можливість оцінити майбутні фінансові показники компанії та спрогнозувати її подальший розвиток.

Чим стабільніша компанія, тим менший ризик неплатоспроможності. Крім того, фінансово стійкі компанії мають багато переваг перед конкурентами в отриманні кредитів та залученні інвестицій [37].

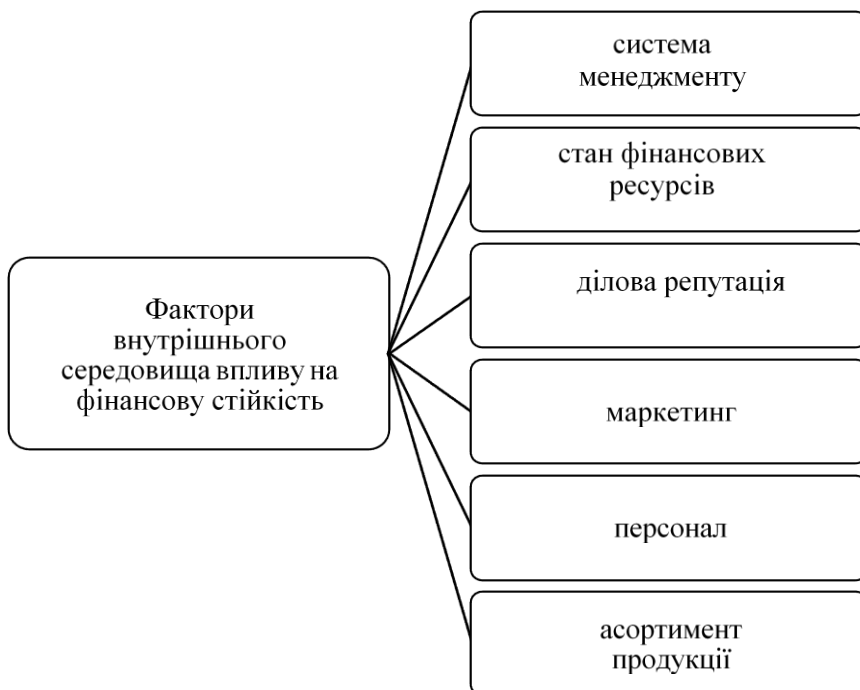
Забезпечення фінансової стабільності компаній стало ще більш важливим в умовах посилення політичної та економічної нестабільності. Існує багато важливих внутрішніх і зовнішніх факторів, які можуть вплинути на фінансову стійкість ТОВ «Карпатнафтохім».

Фактори навколишнього середовища включають ті, що представлені на рис. 3.1.

**Рис. 3.1. Зовнішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства
ТОВ «Карпатнафтохім»**

На рис. 3.2 представлено внутрішні фактори, які впливають на фінансову стійкість підприємства.

**Рис. 3.2. Внутрішні фактори впливу на фінансову стійкість підприємства
ТОВ «Карпатнафтохім»**

У разі економічної нестабільності необхідно визначити ймовірність

банкрутства. Підприємство може мати абсолютну фінансову стійкість під час кризи, але не може протистояти впливу кризової ситуації. Тому прогнозування банкрутства є необхідним заходом у процесі управління фінансовою стійкістю підприємства.

Визначення довгострокового розвитку вимагає включення до індикатора різних моделей оцінки ймовірності банкрутства з метою постійного моніторингу змін фінансового ризику його настання. Оскільки всі підприємства перебувають під впливом несприятливих зовнішніх і внутрішніх факторів, питання визначення ймовірності банкрутства підприємства є актуальним на сьогоднішній день.

Модель інтегрального показника рівня ризику банкрутства, запропонована Едвардом Альтманом у 1968 році, є функцією певних показників, які впливають на характеристики економічного потенціалу підприємств та результати їх роботи за аналізований період [26]:

$$Z = 1,2X1 + 1,4X2 + 3,3X3 + 0,6X4 + 1X5 \quad (3.1)$$

В табл. 3.1 наведені результати оцінки вірогідності банкрутства ТОВ «Карпатнафтохім».

Таблиця 3.1

Аналіз ймовірності настання банкрутства ТОВ «Карпатнафтохім» за моделлю Альтмана

№ фактору	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
X1	робочий капітал/ активи	0,811	0,712	0,700
X2	нерозподілений прибуток / активи	-2,632	-5,038	-6,553
X3	ЕВІТ / активи	0,868	0,300	-0,004
X4	Власний капітал/ позиковий капітал	-1,094	-1,183	-1,138
X5	чистий дохід / активи	2,734	0,964	0,008
	Z =	2,204	-4,966	-9,021

Як бачимо з табл. 3.1 за моделлю Альтмана, всі розраховані нами показники є незадовільними. Після додавання та множення коефіцієнтів за загальноприйнятими коефіцієнтами за цією моделлю ми дійшли висновку, що ТОВ «Карпатнафтохім» протягом 2021-2023 років загрозувало банкрутство.

Далі проведемо розрахунки ймовірності банкрутства за моделлю Спрінгейта [26]:

$$Z = 1,03X_1 + 3,07X_2 + 0,66X_3 + 0,4X_4 \quad (3.2)$$

Таблиця 3.2

Аналіз ймовірності настання банкрутства ТОВ «Карпатнафтохім» за моделлю Спрінгейта

№ фактору	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
X1	Робочий капітал / Активи	0,811	0,712	0,700
X2	Прибуток до сплати податків та процентів / Активи	0,683	-1,226	-0,829
X3	Прибуток до сплати податків / Короткострокова заборгованість	0,356	-0,303	-0,151
X4	Обсяг продажу / Активи	2,734	0,964	0,008
	Z=	4,261	-2,844	-1,920

Як бачимо з табл. 3.2 за моделлю Спрінгейта всі розраховані нами показники також є незадовільними. Додавши та помноживши коефіцієнти на загальноприйнятні коефіцієнти за цією моделлю, ми дійшли висновку, що ТОВ «Карпатнафтохім» загрожує банкрутство.

Наступним кроком проведемо розрахунки за моделлю О. Терещенка [26]:

$$Z = 1,5X_1 + 0,08X_2 + 10X_3 + 5X_4 + 0,3X_5 + 0,1X_6 \quad (3.3)$$

Таблиця 3.3

Аналіз ймовірності настання банкрутства за моделлю О. Терещенка

№ фактору	Показник	2021 р.	2022 р.	2023 р.
X1	Cash flow / зобов'язання	1,137	0,226	0,001
X2	валюта балансу / зобов'язання	0,416	0,235	0,174
X3	Прибуток / валюта балансу	0,683	-1,226	-0,829
X4	Прибуток / чистий дохід	0,250	-1,272	-107,338
X5	Виробничі запаси / чистий дохід	0,136	0,472	69,715
X6	Чистий дохід / валюта балансу	2,734	0,964	0,008
	Z =	10,133	-18,021	-524,048

Як видно з табл. 3.3 видно, що за моделлю О.Терещенка всі показники на підприємстві негативні. Провівши остаточний аналіз відповідно до загальноприйнятих норм цієї моделі, можна зробити висновок, що підприємству загрожує банкрутство.

Як бачимо з аналізу різних моделей, ТОВ «Карпатнафтохім» має негативні показники, які слугують тому, що підприємство знаходиться в кризовому стані та має всі передумов для банкрутства.

Отже, основною проблемою вітчизняних підприємств є низький рівень показників фінансової стійкості, що зумовлено недостатнім обсягом власних коштів для фінансування діяльності підприємств. Оптимальність співвідношення в структурі капіталу сьогодні є актуальною проблемою для переважної більшості підприємств, основними критеріями якої є максимізація прогнозованої фінансової рентабельності та мінімізація вартості капіталу. При цьому одним із стратегічних завдань підприємств є досягнення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, яке забезпечує як найвищий рівень фінансової прибутковості, так і належний рівень фінансової стійкості, тим самим їх зміцнюючи.

3.2. Напрями підвищення фінансової стійкості підприємства з урахуванням економічної нестабільності в Україні

У сучасних умовах господарювання підприємства самостійно визначають і здійснюють фінансово-господарську діяльність. Основна увага приділяється забезпеченню та прогнозуванню можливостей економічного розвитку, який неможливий без визначення фундаментальних характеристик, таких як платоспроможність або фінансова стабільність.

Фінансова стійкість підприємства є найважливішою умовою повноцінного та стабільного функціонування підприємства в сучасних умовах. Коли компанія є фінансово стабільною та ліквідною, вона має низку переваг перед іншими компаніями такого ж профілю щодо пошуку кредитів, залучення інвестицій, вибору постачальників та найму кваліфікованих працівників. Чим стабільніше підприємство, тим більше воно незалежне від несподіваних змін ринкової ситуації, а отже, тим менші ризики, що призводять до неплатоспроможності [8].

Вивчення питання підвищення фінансової стійкості є актуальним, оскільки основною проблемою для ефективного функціонування компаній на даний момент є низька фінансова стійкість. Як ефективний інструмент фінансового контролю, без якого неможливо налагодити ефективне антикризове фінансове управління підприємством, система раннього попередження та реагування на погіршення фінансового стану підприємства є специфічною інформаційною системою кризової ситуації, яка впливає на кризову ситуацію. подальша належна робота компанії прямо чи опосередковано знаходиться під загрозою або взагалі існує, своєчасно визнати та негайно повідомити про це керівництву компанії.

Кризові явища становлять загрозу фінансовій стабільності компаній, але їх поширення закономірне в умовах постійного економічного розвитку. З цієї причини необхідно виявляти економічні кризи у фінансовій стійкості

підприємства та своєчасно вживати заходів щодо боротьби з кризовими явищами, комплексом яких є управління фінансовою стійкістю. Таким чином, планування в умовах кризи дає змогу уникнути великої кількості помилок у визначенні окремих альтернатив ринкової динаміки, поведінки конкурентів і партнерів підприємства на різних ринках [26].

Ранжування цілей управління фінансовою стійкістю підприємств представлено в табл. 3.4.

Таблиця 3.4

Ранжування цілей фінансового менеджменту за ступенем впливу на фінансову стійкість підприємства [25]

Вид цілей фінансового менеджменту	Цілі фінансового менеджменту	Можливий вплив на фінансову стійкість при досягненні цілі
Стратегічні	Лідерство на ринку	Негативний
	Максимізація вартості капіталу	Негативний
	Максимізація прибутку: - зростання рентабельності продажу; - зростання обсягів виробництва та реалізації	Позитивний
	Ефективне використання всіх видів ресурсів: - ефективність виробництва	Позитивний
	Уникнення банкрутства: - забезпечення стійкості функціонування підприємства; - досягнення раціонального співвідношення власних та позикових ресурсів	Позитивний
Тактичні	Збалансованість сум та строків надходження та витрачання грошових ресурсів: достатність обсягів грошових надходжень; збільшення оборотності коштів підприємства	Позитивний
	Мінімізація витрат (зниження собівартості продукції)	Позитивний

Як показано в табл. 3.1 можливий вплив цілей фінансового менеджменту є умовним і виправданим обраною політикою підприємства (консервативною, раціональною чи агресивною), залежно від того, яка система цілей фінансового менеджменту створюється. Процес управління фінансовою стійкістю – це сукупність набору циклічних дій, пов'язаних з виявленням факторів, що

впливають на фінансову стійкість, а також пошуком та організацією виконання фінансових рішень.

Стратегічне управління фінансовою стійкістю має визначати певні основні напрями фінансового менеджменту та тип фінансової політики, а також тип фінансової стійкості, який на даний момент встановлено для підприємства. Фінансово стійкий стан підприємства дозволяє активний розвиток підприємства (поєднання операцій з різними фінансовими ризиками, що дозволяє використовувати інновації, модернізацію та технічне переоснащення підприємства).

В умовах стабільного фінансового становища необхідні заходи щодо підвищення ефективності продажів, обережного вкладення в ризиковані інвестиції та їх ранжування за ступенем терміновості використання. Підприємству з нестабільним фінансовим становищем при інвестуванні доцільно віддавати перевагу менш ризикованим операціям і з найкоротшим терміном окупності.

Оскільки наявність джерел формування запасів є позитивним фактором фінансової стійкості, а величина запасів – негативним фактором, основними рішеннями для виходу з нестабільних та кризових фінансових умов є: поповнення джерел формування запасів та їх оптимізація. структура, а також фактичне зменшення товарних запасів. Це можна зробити за допомогою таких методів [24]:

- збільшення реального власного капіталу за рахунок збільшення статутного капіталу, а також за рахунок іпотеки. Накопичення нерозподіленого прибутку (використовується, якщо компанія не несе непокритих збитків за досліджуваний період, інакше вона не може забезпечити особливих результатів);

- розробити відповідну фінансову стратегію підприємства, яка б дозволила підприємству збільшити короткострокові та довгострокові запозичення при збереженні відповідного балансу між власним і позиковим капіталом;

- перевірка середньозважених значень запасів продукції у виробництві за день, тиждень, місяць. Рівень запасів зменшується шляхом планування рівня запасів і реалізації невикористаних товарів. Більший обсяг резервів впливає на зобов'язання, що є відповідно негативним для підприємства [38].

Позитивний вплив на підвищення фінансової стійкості підприємства можуть також мати: покращення стягнення дебіторської заборгованості, за рахунок чого збільшується частка ліквідних активів, прискорюється кругообіг оборотних коштів, збільшується обсяг власних оборотних коштів; Збільшення оборотності дебіторської заборгованості і, як наслідок, більш ритмічне надходження коштів від боржників, покращення «запасу міцності» щодо показників платоспроможності тощо.

На рис. 3.3. показано форми капіталізації підприємства для забезпечення його фінансової стійкості.

Рис. 3.3. Форми капіталізації підприємства для забезпечення його фінансової стійкості [40]

Короткострокові загрози впливають на суб'єктів господарювання від кварталу до року. Короткострокові загрози: відсутність обігових коштів у компаній, підвищення цін на сировину. Залежно від походження загрози поділяються на зовнішні, тобто існує обґрунтована думка, що зовнішні загрози пов'язані з природно-кліматичними умовами, недосконалістю фінансово-кредитної та податкової систем, загостренням криміногенної ситуації в

економічній сфері, внутрішніми. загрози пов'язані з недосконалістю систем і методів управління тощо. Передчасне та неадекватне реагування на загрози може призвести до банкрутства аграрного бізнесу. Тому їх необхідно попереджати, коли показники сформовані і фінансова стійкість забезпечена. Тому керівництво суб'єктів господарювання має створити систему контролю за ними та запобігання їх наслідкам.

Для вирішення проблеми підвищення фінансової стійкості та ліквідності підприємства збільшення власних коштів є дійсно корисним заходом, насамперед за рахунок подальшого покращення збуту продукції, рентабельності діяльності.

При оптимізації дебіторської заборгованості необхідно вирішити декілька завдань: обмеження допустимого рівня дебіторської заборгованості; вибір умов продажу, що забезпечують гарантоване надходження коштів; встановлення знижок або надбавок для різних груп покупців з метою дотримання ними платіжної дисципліни; прискорення випуску боргу; зменшення заборгованості домогосподарств; оцінка можливих витрат, пов'язаних із претензіями, наприклад упущена вигода через невикористання коштів, заморожених у дебіторській заборгованості [34].

При оптимізації дебіторської заборгованості необхідно дотримуватись наступного порядку (рис. 3.4).

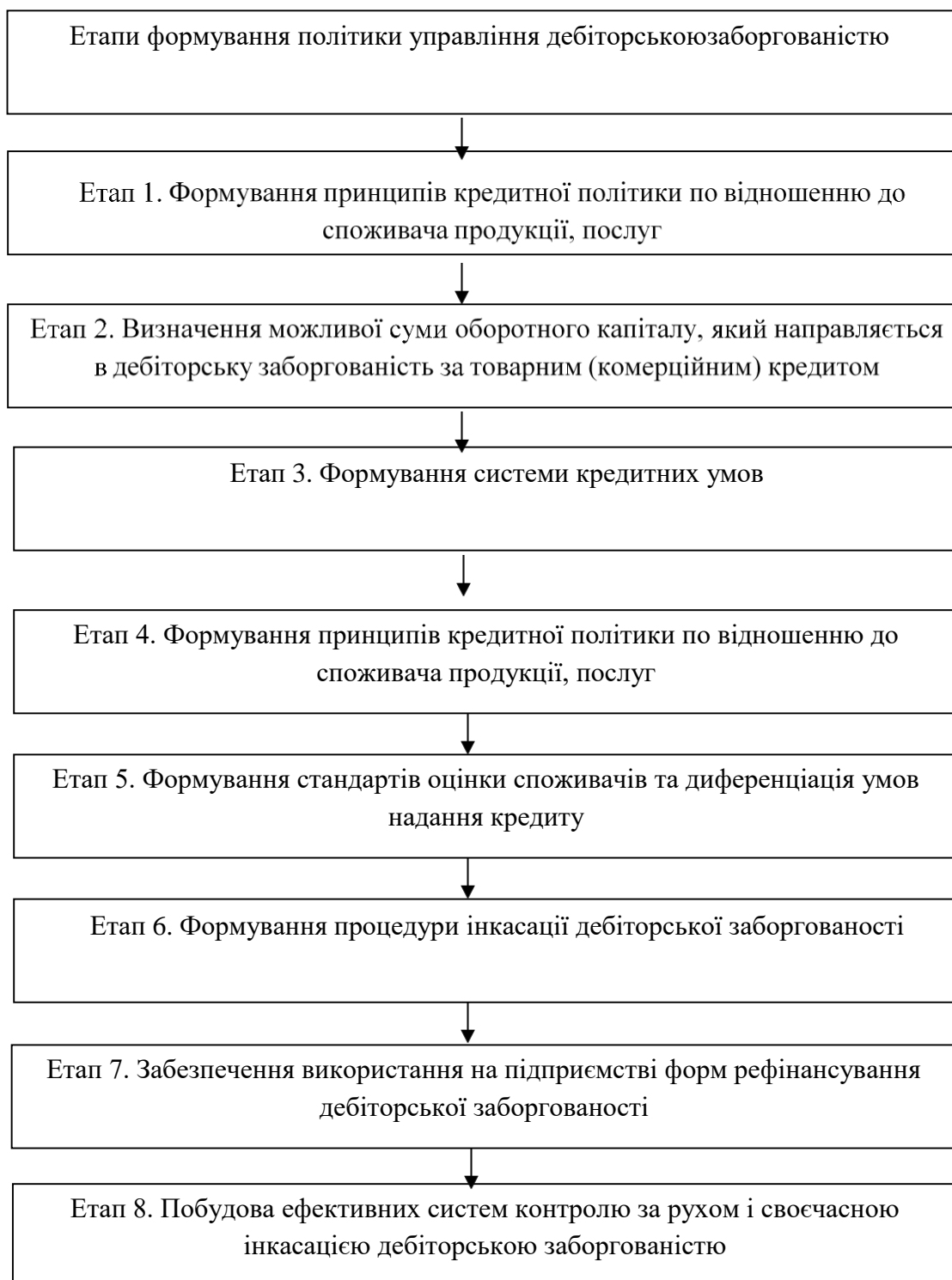

Рис. 3.4. Етапи формування політики управління дебіторською заборгованістю підприємства [39]

Для вдосконалення раціонального управління дебіторською заборгованістю можна запропонувати такі заходи [26]:

1) стягнення претензій шляхом переговорів. З усіх перерахованих способів стягнення боргів шляхом переговорів з покупцями є одним з найдешевших і зручних для компанії продавця. Під час переговорів, особливо якщо вони відбуваються в рамках безпосереднього візиту до покупця, можна отримати важливу інформацію про фінансовий стан покупця, його ставлення до дотримання платіжної дисципліни та договірних відносин в цілому, яку неможливо отримати з офіційних джерел. інформації;

2) відступлення права вимоги як способу погашення вимог. Угода про заміну колишнього кредитора, який виходить із зобов'язання, іншим суб'єктом, до якого переходять усі права колишнього кредитора, називається уступкою права вимоги або відступленням;

3) стягнення дебіторської заборгованості у формі факторингових операцій. Факторингові операції служать для фінансування претензій (відступлення грошових вимог) у контексті комерційних операцій між торговими компаніями, при постачанні товарів і послуг;

4) оформлення вимог за векселем. Особливістю векселя як боргового документа є те, що він є безумовним, безспірним зобов'язанням незалежно від причин, що зумовили його видачу. Отримання векселя не зменшує розмір дебіторської заборгованості в оборотних активах підприємства. Однак забезпечення дебіторської заборгованості за допомогою вексельної позики відкриває для векселедержателя більше можливостей для управління та оптимізації дебіторської заборгованості, забезпеченої вексельною позикою. Наявність векселя гарантує векселедержателю одержання через певний проміжок часу зазначеної у векселі суми, а також дозволяє йому розраховатися з контрагентами за товар, отриманий за цим векселем. У разі потреби векселедержатель отримує кошти від цього векселя шляхом його продажу третім особам до закінчення строку, зазначеного у векселі;

5) стягнення заборгованості в судовому порядку. Стягнення заборгованості в судовому порядку необхідно, якщо жоден з перерахованих вище способів стягнення не привів до позитивного результату. Завданням

господарського суду в даному випадку є перевірка всіх доказів, наданих учасниками арбітражного процесу, з метою визначення ступеня відповідальності кожної із сторін за виникнення непогашених вимог.

Крім того, для підвищення фінансової стійкості компанії можна виділити наступні заходи, які необхідно впровадити в ТОВ «Карпатнафтохім» (рис. 3.5).

Рис. 3.5. Шляхи підвищення фінансової стійкості на ТОВ «Карпатнафтохім»

Отже, для підвищення фінансової стійкості підприємства необхідно знайти резерви підвищення темпів накопичення власних джерел, а саме належного рівня матеріальних оборотних коштів за рахунок власних джерел. Крім того, необхідно знайти оптимальне співвідношення фінансових ресурсів, за якого підприємство шляхом вільного розподілу коштів здатне забезпечити

безперервний процес виробництва та реалізації продукції чи послуг, а також витрати на їх розширення та поновлення шляхом їх належного використання.

З метою підвищення фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» необхідно визначити деякі напрямки вдосконалення управління активами та пасивами [23]:

1. Підвищення технічного рівня ведення бізнесу. Ці заходи передбачають впровадження нових технологій, прогресивних технологій, механізацію та автоматизацію, поліпшення використання нових технологій та інші фактори, що сприяють підвищенню рівня інноваційно-технологічної активності підприємств.

2. Удосконалення організації діяльності та праці. У процесі підвищення кваліфікації зміни в організації діяльності, формах і методах роботи можуть:

- знизити собівартість і збільшити прибуток підприємства;
- покращити використання інфраструктури;
- покращення матеріально-технічного забезпечення;
- зниження транспортних витрат;
- сприяти підвищенню ефективності діяльності.

Загалом для підвищення фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» можна рекомендувати наступні напрямки діяльності:

- збільшення частки продажів із вищим коефіцієнтом виграшу;
- знизити витрати на реалізацію продукції та послуг;
- нові ринки збуту продукції.

Таким чином, можна стверджувати, що ТОВ «Карпатнафтохім» може покращити свою фінансову стійкість шляхом використання коштів для її підвищення, що позитивно вплине не лише на загальний фінансовий стан компанії, а й на загальний фінансовий стан підприємства.

Реалізація запропонованих заходів дозволить ТОВ «Карпатнафтохім» ще більше підвищити ефективність управління фінансами. Результатами реалізації запропонованих заходів на досліджуваному підприємстві будуть:

- 1) зниження собівартості і збільшення чистого прибутку призводить до збільшення чистого прибутку підприємства;
- 2) реструктуризація зобов'язань, що дозволяє зменшити частку короткострокових позикових коштів;
- 3) підвищення показників ліквідності;
- 4) збільшення грошового потоку від операційної діяльності за рахунок зменшення заробітної плати;
- 5) підвищення показників рентабельності підприємства;
- 6) підвищення фінансової стійкості.

Отже, з метою підвищення фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» необхідно визначити деякі напрямки вдосконалення управління активами та пасивами. Здійснюючи певні заходи, можна збільшити прибуток підприємства та покращити його фінансове становище: підвищення технічного рівня господарської діяльності (це заходи включають впровадження нових технологій, прогресивних технологій, механізацію та автоматизацію, а також покращення використання нових технологій). Удосконалення організації діяльності та праці (у процесі підвищення кваліфікації зміни в організації діяльності, формах і методах роботи можуть: знизити собівартість і збільшити прибуток підприємства; покращити використання інфраструктури; покращити матеріально-технічне забезпечення); переорієнтація на нові ринки збуту з метою підвищення ефективності діяльності.

ВИСНОВКИ

Фінансова стійкість є ключовим показником, і процес її оцінювання вимагає застосування взаємопов'язаних та взаємозалежних методів та підходів, спрямованих на отримання конкретних результатів в певних умовах. Необхідно враховувати різноманітні аспекти, що впливають на фінансову стійкість підприємства, а також ймовірність його банкрутства. Оцінка фінансової стійкості допомагає зрозуміти, наскільки підприємство може витримати вплив зовнішніх та внутрішніх чинників та забезпечити стабільність своєї діяльності в майбутньому.

У результаті проведеного дослідження виявлено основні зовнішні та внутрішні чинники, що впливають на фінансову стійкість підприємства. Розкрито етапи аналізу, необхідні для оцінки їх впливу на фінансову стійкість. Результати цього дослідження є основою для подальшого уточнення та вирішення питань щодо методики аналізу та оцінки фінансової стійкості підприємства.

Аналіз діяльності ТОВ «Карпатнафтохім» показує, що не всі розраховані показники ліквідності підприємств відповідають нормативним значенням. Таким чином, коефіцієнт абсолютної ліквідності має тенденцію до значного погіршення у 2023 році в порівнянні з 2021 роком на 0,573. Протягом 2022-2023 років значення даного показника не відповідало нормативному значенню, і свідчить про неможливість негайного покриття короткострокових зобов'язань.

Коефіцієнт швидкої ліквідності дозволяє оцінити здатність підприємства погасити короткострокові зобов'язання в разі критичного стану. Цей показник відповідав нормативному значенню протягом 2021-2023 років.

Коефіцієнт поточної ліквідності показує, що він знаходився в межах нормативного значення в період 2021-2023 років і свідчить про здатність підприємства покривати зобов'язання виключно за рахунок оборотних активів. Звертає на себе увагу зростання цього показника протягом аналізованого періоду на 0,976.

Отже, розраховані показники дають змогу говорити про те, що на даний момент підприємство ТОВ «Карпатнафтохім» є фінансово нестабільним, має проблеми у формуванні джерел фінансування, а також має нестабільний фінансовий стан.

Результати факторного аналізу показують, що коефіцієнт фінансової автономії зменшився на 54,348, водночас показник зменшиться на 49,366 за рахунок подальшого зменшення власного капіталу та за рахунок значного збільшення позикового капіталу збільшиться на 49,592.

Отже, підсумовуючи проведені розрахунки показників аналізу, можна відзначити негативні тенденції зменшення власного капіталу, значного зниження його маневреності, збільшення частки довгострокових кредитів підприємства та значного зменшення фінансової автономності підприємства ТОВ «Карпатнафтохім». Крім того, ключові показники мають значення значно нижчі за нормативні та, зі стратегічної точки зору, вимагають проведення невідкладних дій щодо покращення фінансового стану, оскільки досліджуваному підприємству в короткостроковій перспективі загрожує банкрутство.

З аналізу різних моделей ймовірності банкрутства, ТОВ «Карпатнафтохім» має негативні показники, які слугують тому, що підприємство знаходиться в кризовому стані та має всі передумов для банкрутства.

Отже, основною проблемою вітчизняних підприємств є низький рівень показників фінансової стійкості, що зумовлено недостатнім обсягом власних коштів для фінансування діяльності підприємств. Оптимальність співвідношення в структурі капіталу сьогодні є актуальною проблемою для переважної більшості підприємств, основними критеріями якої є максимізація прогнозованої фінансової рентабельності та мінімізація вартості капіталу. При цьому одним із стратегічних завдань підприємств є досягнення оптимального співвідношення власного та позикового капіталу, яке забезпечує як найвищий

рівень фінансової прибутковості, так і належний рівень фінансової стійкості, тим самим їх зміцнюючи.

Отже, з метою підвищення фінансової стійкості ТОВ «Карпатнафтохім» необхідно визначити деякі напрямки вдосконалення управління активами та пасивами. Здійснюючи певні заходи, можна збільшити прибуток підприємства та покращити його фінансове становище: підвищення технічного рівня господарської діяльності (це заходи включають впровадження нових технологій, прогресивних технологій, механізацію та автоматизацію, а також покращення використання нових технологій). Удосконалення організації діяльності та праці (у процесі підвищення кваліфікації зміни в організації діяльності, формах і методах роботи можуть: знизити собівартість і збільшити прибуток підприємства; покращити використання інфраструктури; покращити матеріально-технічне забезпечення); переорієнтація на нові ринки збуту з метою підвищення ефективності діяльності.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Адонін С. В., Шиманська Д. О. Управління фінансовою стійкістю суб'єкта підприємницької діяльності. *Ефективна економіка*. 2022. № 3. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=10051>
2. Ареф'єва О.В., Андрієнко М.М., Кравченко О.Р. Управління фінансовим потенціалом підприємства. *Економіка і суспільство*. 2018. №18. С. 252-257.
3. Бардаш С.В., Петрук О.М. Ідентифікація фінансового потенціалу франчайзингової туристичної мережі: гносеологічний дискурс. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1 (95). С. 69-75.
4. Білик М. Д. Павловська О. В., Притуляк Н. М., Невмержицька Н. Ю. Фінансовий аналіз: навч. посібник. К.: КНЕУ, 2015. 592 с.
5. Бочкарьова Т. О., Кулинич Р. О., Пігуль Н. Г. Показники рентабельності підприємств різних галузей України та шляхи підвищення їх рівня. *Економіка і суспільство*. 2017. № 10. С. 188-193.
6. Бугай В. З., Резанов Е. О. Основні напрями збереження фінансової стійкості підприємства в умовах кризи. *Економічний простір*. 2019. № 142. С. 112–122.
7. Вовченко О.С., Єгоричева С.Б. Фінансова стабільність банків в умовах динамічного макроекономічного середовища: монографія. Полтава: ПУЕТ, 2021. 233 с.
8. Гапак Н.М., Капштан С.А. Особливості визначення фінансової стійкості підприємства. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Економіка*. 2014. Випуск 1 (42). С. 191-196.
9. Гарасюк О. А., Богачевська К. В. Удосконалення поняття управління фінансовою стійкістю. *Економіка і регіон*. 2012. № 3(34). С. 228-232.
10. Геращенко І. О. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ» : зб. наук. пр. Сер. : Економічні науки*. Харків : НТУ «ХПІ», 2017. № 24 (1246). С. 124-128.

11. Герега О. В. Сутність фінансово-економічної стійкості сучасних суб'єктів економіки. *Вісник Національного університету «Львівська політехніка»*. 2014. № 794. С. 250–254.
12. Голеско І.О. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства. *Економіка транспортного комплексу*. 2017. № 30. С. 49-57.
13. Другова О. С., Фень В. А. Теоретичні аспекти формування фінансової стійкості підприємства. *Причорноморські економічні студії*. 2018. №34. С. 138–142.
14. Єлецьких С. Я. Удосконалення процесу управління фінансово стійким розвитком промислового підприємства. *Економіка промисловості*. 2012. № 3-4(59-60). С. 74-80.
15. Журавльова О. Є. Фінансова стійкість підприємства: теорія і практика. *Формування ринкової економіки*. 2009. Вип. 22. С. 523–536.
16. Іванов В. Л., Малов В. А. Забезпечення організаційно-економічної стійкості промислового підприємства. *Економіка. Менеджмент. Підприємство*. 2010. № 22. С. 32–39.
17. Ізюмська В., Нікульшина А. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка та суспільство*. 2021. (34). <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-34-26>
18. Коваленко Ю. М. Фінансова стійкість та її підтримання у фінансовому секторі економіки: міжнародний і національний контексти. *Бізнес-інформ*. 2013. № 9. С. 274-279.
19. Коваль О. А., Літус П. Р. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Ефективна економіка*. 2020. № 12. URL: <http://www.economy.nauka.com.ua/?op=1&z=8402>
20. Козлова О. С. Методика оцінки фінансової стійкості підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 10. С. 914-918.
21. Корчевська Л.О., Адвокатова Н.О. Вартісний підхід до визначення фінансової стійкості підприємств. *Вісник Херсонського національного технічного університету*. 2021. Вип. 1 (76). С. 198–203.

22. Косарева І. П., Бут А. С. Механізм управління фінансовою стійкістю підприємства. *Молодий вчений*. 2017. № 4. С. 678-682.

23. Костирко Л. А. Аналіз потенціалу фінансової в системі управління вартістю підприємства. *Вісник Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля*. 2015. № 4 (221). 122 с.

24. Кравченко М. О., Леонтовська М. А. Підходи до оцінювання фінансової стійкості підприємств. *Економічний вісник НТУУ «Київський політехнічний інститут»*. 2022. № 24. С. 93-98.

25. Кремень В. М., Щепетков С. Я. Оцінювання фінансової стійкості підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2011. № 1 (115). С. 107–115.

26. Лазоренко В. В. Оцінка фінансового стану підприємства сфери послуг з використанням карт Кохонена. *Схід*. 2018. № 2 (154). С. 13–18.

27. Мельник Т. Ю., Свірко С. В. Теоретико-методичні основи оцінювання майнового стану підприємств. *Економіка, управління та адміністрування*. 2021. № 1. С. 8–16.

28. Москалець К.М. Визначення поняття та функцій категорії «фінансова стійкість» як критерію ефективності фінансової діяльності підприємства. *Materialy Vi Mędzynarodowej naukowipraktycznej konferenji «Nauka I wyksztaicenie bez granic – 2010»*. 2010. С. 81–88.

29. Нонік В.В., Полчанов А.Ю. Фінансовий потенціал як економічна категорія. *Інвестиції: практика та досвід*. 2017. № 17. С. 5-9.

30. Патута О. С., Пришко К. Є. Вплив структури капіталу на фінансову стійкість підприємства. *Економіка і суспільство*. 2016. Вип. 2. С. 323–327.

31. Пігуль Н.Г., Клименко А.В., Пігуль Є.І. Аналіз фінансової стійкості підприємств України. *Приазовський економічний вісник*. 2019. № 1(12). С.186–190.

32. Приймак І. І. Стратегічний аналіз фінансової стійкості підприємства. *Економіка та управління підприємствами машинобудівної галузі*. 2012. № 3. С. 55–68.

33. Притуляк Н. М. Ознаки фінансової стійкості теоретична основа моделювання факторних систем. *Економіка. Фінанси. Право*. 2013. № 1. С. 26-31.
34. Русіна Ю.О Полозук Ю.В. Економічна сутність фінансової стійкості підприємства та фактори, що на неї впливають. *International Scientific Journal*. 2015. № 2. С. 91–94.
35. Савицька Г.В. Економічний аналіз діяльності підприємства. Знання, 2005. 662 с.
36. Сподіна А.О., Тарасенко І.О. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Інтернаука*. 2022 р. № 12(131). С. 24-31.
37. Терещенко О. О. Фінансова діяльність суб'єктів господарювання. Київ : КНЕУ, 2003. 554 с.
38. Ткаченко Є. Ю., Фатюха В. В., Яришко О. В. Фінансова стійкість підприємства: сутність та основи управління. *Інфраструктура ринку*. 2021. Випуск 56. С. 129–134.
39. Тютюнник Ю.М. Фінансовий аналіз: навч. посіб. К.: Знання, 2012. 815 с.
40. Філімоненков О. С. Фінанси підприємств: Навч. посіб. 2-ге вид., переробл. і допов. Київ, 2004. С. 318–321.
41. Філонич О. М., Дряпак Я. О. Управління фінансовою стійкістю підприємства. *Економіка і регіон*. 2014. № 1(32). С. 199-202.
42. Фролова Т. О. Фінансовий аналіз. Київ : Видавництво Європейського університету, 2005. 253 с.
43. Чепка В. В., Матяш О. К. Фінансова стійкість підприємства: сутність та фактори впливу. *Економіка і суспільство*. 2017. № 12. С. 649–655.
44. Шелудько В.М. Фінансовий менеджмент : підручник. Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка. 2-ге вид., стер. К.: Знання, 2013. 375 с.
45. Шолойко А.С., Абаєва А.Ю. Фактори впливу на фінансову стійкість трахової компанії. III Міжнародна науково-практична конференція «Бізнес, інновації, менеджмент: проблеми та перспективи». 2022. С. 207-208.

ДОДАТКИ

Додаток А

Основні методики аналізу фінансової діяльності підприємства

Методики	Характеристика
Вертикальний аналіз	<p>У межах цієї методики підсумкові показники на звітну дату приймаються за 100 %, а окремі частини (статті) виражаються як відсоток цілого. Аналіз такого типу дозволяє визначити питому вагу кожної складової у загальному результаті. Такий аналіз ще називають структурним, він включає такі етапи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • аналіз активів (оборотні, необоротні, їх елементарний склад та рівень ліквідності) – сприяє оптимізації їх складу; • аналіз капіталу (питома вага власного та позикового капіталу, їх елементарний склад, терміновість зобов'язань) необхідний для визначення його середньозваженої вартості; • аналіз грошового потоку за видами діяльності (операційною, фінансовою, інвестиційною).
Горизонтальний аналіз	<p>Горизонтальний або тимчасовий (динамічний) аналіз полягає у порівнянні поточних даних певного типу з тими самими даними за певний період. Наприклад, можна порівняти їх із показниками трирічної давності, щоб оцінити динаміку. Вертикальний та горизонтальний аналіз зазвичай проводяться разом, у комплексі вони забезпечують більш повну картину того, що відбувається.</p>
Порівняльний (просторовий) аналіз	<p>Такий аналіз передбачає зіставлення одна з одною окремих груп показників. Це актуально для порівняння результатів роботи філій та підрозділів компаній, а також для порівняння себе з конкурентами та ринком загалом.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Порівнюючи показники компанії з показниками основних конкурентів, можна визначити заходи, здатні покращити становище підприємства. • Зіставляючи власні показники із середніми показниками по галузі, можна виявити резерви компанії, активізація яких здатна підвищити ефективність її роботи. • Порівняння аналогічних показників різних підрозділів компанії дозволяє внести корективи у їхню роботу, роблячи її кориснішою. • Порівнюючи поточні показники з плановими, можна побачити відставання або випередження та вжити заходів для виправлення ситуації.
Трендовий аналіз	<p>По суті, трендовий аналіз виробничо-фінансової діяльності підприємства є різновидом горизонтального аналізу. За основу в ньому беруться показники якогось конкретного періоду діяльності компанії, та й інші дані порівнюються з базовими. Після цього формується тренд, який може бути фундаментом для побудови прогнозів розвитку підприємства</p>
Факторний (інтегральний) аналіз	<p>Це багатовимірний статистичний аналіз, у якому вивчається вплив окремих чинників (як внутрішніх, так і зовнішніх) загальний результат роботи підприємства. Це головним чином:</p> <ul style="list-style-type: none"> • законодавчі зміни; • коливання рівня цін (як у продукцію, так і на ресурси її виробництва); • соціально-економічні зміни в регіонах, де знаходиться компанія, її підрядникита клієнти. <p>У межах аналізу цього чинники можуть бути розбиті кілька складових.</p>
Аналіз коефіцієнтів (відносних показників)	<p>Цей метод аналізу експерти називають одним із найзначніших. Як правило, у його рамках проводиться розрахунок показників платоспроможності та ліквідності. Тобто виявляється, чи здатна компанія платити за зобов'язаннями і чи має можливість швидко перевести майно в гроші.</p>

Додаток Б

Фінансова звітність за 2023 рік
Баланс (Звіт про фінансовий стан)

Актив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Необоротні активи Нематеріальні активи	1000	1 524.00	991.00
первісна вартість	1001	20 002.00	20 418.00
накопичена амортизація	1002	18 478.00	19 427.00
Незавершені капітальні інвестиції	1005	288 274.00	288 386.00
Основні засоби	1010	1 473 955.00	1 324 559.00
первісна вартість	1011	2 985 919.00	2 903 422.00
знос	1012	1 511 964.00	1 578 863.00
Інвестиційна нерухомість	1015	0.00	
первісна вартість	1016	0.00	
знос	1017	0.00	
Довгострокові біологічні активи	1020	0.00	
первісна вартість	1021	0.00	
накопичена амортизація	1022	0.00	
Довгострокові фінансові інвестиції: які обліковуються за методом участі в капіталі інших підприємств	1030	0.00	
інші фінансові інвестиції	1035	0.00	
Довгострокова дебіторська заборгованість	1040	668.00	639.00
Відстрочені податкові активи	1045	0.00	
Гудвіл	1050	0.00	
Відстрочені аквізиційні витрати	1060	0.00	
Залишок коштів у централізованих страхових резервних фондах	1065	0.00	
Інші необоротні активи	1090	558.00	524.00
Усього за розділом I	1095	1 764 979.00	1 615 099.00
II. Оборотні активи Запаси	1100	2 786 867.00	2 902 009.00
Виробничі запаси	1101	2 466 077.00	2 610 130.00
Незавершене виробництво	1102	272 707.00	257 677.00
Готова продукція	1103	47 126.00	33 656.00
Товари	1104	957.00	546.00
Поточні біологічні активи	1110	0.00	
Депозити перестраховування	1115	0.00	
Векселі одержані	1120	0.00	
Дебіторська заборгованість за продукцію, товари, роботи, послуги	1125	175 766.00	179 497.00
Дебіторська заборгованість за розрахунками: за виданими авансами	1130	555 504.00	497 959.00
з бюджетом	1135	153 276.00	189 660.00
у тому числі з податку на прибуток	1136	10 000.00	
з нарахованих доходів	1140	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1145	600 677.00	1.00
Інша поточна дебіторська заборгованість	1155	757.00	5 120.00

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Поточні фінансові інвестиції	1160	0.00	
Гроші та їх еквіваленти	1165	91 014.00	694.00
Готівка	1166	1.00	5.00
Рахунки в банках	1167	91 013.00	689.00
Витрати майбутніх періодів	1170	569.00	329.00
Частка перестраховика у страхових резервах	1180	0.00	
у тому числі в: резервах довгострокових зобов'язань	1181	0.00	
резервах збитків або резервах належних виплат	1182	0.00	
резервах незароблених премій	1183	0.00	
інших страхових резервах	1184	0.00	
Інші оборотні активи	1190	0.00	
Усього за розділом II	1195	4 364 430.00	3 775 269.00
III. Необоротні активи, утримувані для продажу, та групи вибуття	1200	0.00	
Баланс	1300	6 129 409.00	5 390 368.00

Пасив

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
I. Власний капітал Зареєстрований (пайовий) капітал	1400	2 321 013.00	2 321 013.00
Внески до незареєстрованого статутного капіталу	1401	0.00	
Капітал у дооцінках	1405	0.00	
Додатковий капітал	1410	8 582 456.00	7 364 734.00
Емісійний дохід	1411	0.00	
Накопичені курсові різниці	1412	0.00	
Резервний капітал	1415	0.00	
Нерозподілений прибуток (непокритий збиток)	1420	-30 882 930.00	-35 322 898.00
Неоплачений капітал	1425	0.00	
Вилучений капітал	1430	0.00	
Інші резерви	1435	0.00	
Усього за розділом I	1495	-19 979 461.00	-25 637 151.00
II. Довгострокові зобов'язання і забезпечення Відстрочені податкові зобов'язання	1500	0.00	
Пенсійні зобов'язання	1505	134 063.00	101 415.00
Довгострокові кредити банків	1510	0.00	
Інші довгострокові зобов'язання	1515	24 685 019.00	29 479 111.00
Довгострокові забезпечення	1520	19 457.00	16 163.00
Довгострокові забезпечення витрат персоналу	1521	19 457.00	16 163.00
Цільове фінансування	1525	0.00	
Благодійна допомога	1526	0.00	
Страхові резерви	1530	0.00	
у тому числі: резерв довгострокових зобов'язань	1531	0.00	
резерв збитків або резерв належних виплат	1532	0.00	
резерв незароблених премій	1533	0.00	
інші страхові резерви	1534	0.00	
Інвестиційні контракти	1535	0.00	
Призовий фонд	1540	0.00	

Назва рядка	Код рядка	На початок звітного періоду, тис. грн	На кінець звітного періоду, тис. грн
Резерв на виплату джек-поту	1545	0.00	
Усього за розділом II	1595	24 838 539.00	29 596 689.00
III. Поточні зобов'язання і забезпечення Короткострокові кредити банків	1600	1 094 119.00	1 153 729.00
Векселі видані	1605	0.00	
Поточна кредиторська заборгованість за: довгостроковими зобов'язаннями	1610	1 686.00	
товари, роботи, послуги	1615	78 024.00	120 881.00
розрахунками з бюджетом	1620	15 188.00	42 990.00
у тому числі з податку на прибуток	1621	0.00	
розрахунками зі страхування	1625	6 353.00	14 559.00
розрахунками з оплати праці	1630	22 330.00	44 957.00
за одержаними авансами	1635	37 732.00	37 247.00
за розрахунками з учасниками	1640	0.00	
із внутрішніх розрахунків	1645	11 065.00	10 919.00
за страховою діяльністю	1650	0.00	
Поточні забезпечення	1660	0.00	
Доходи майбутніх періодів	1665	0.00	
Відстрочені комісійні доходи від перестраховиків	1670	0.00	
Інші поточні зобов'язання	1690	3 834.00	5 548.00
Усього за розділом III	1695	1 270 331.00	1 430 830.00
IV. Зобов'язання, пов'язані з необоротними активами, утримуваними для продажу, та групами вибуття	1700	0.00	
V. Чиста вартість активів недержавного пенсійного фонду	1800	0.00	
Баланс	1900	6 129 409.00	5 390 368.00

Додаток В

Звіт про фінансові результати (Звіт про сукупний дохід)

Фінансові результати

Назва рядка	Код рядка	За звітний період, тис. грн	За аналогічний період попереднього року, тис. грн
Чистий дохід від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)	2000	41 627.00	5 908 059.00
Чисті зароблені страхові премії	2010	0.00	
Премії підписані, валова сума	2011	0.00	
Премії, передані у перестраховання	2012	0.00	
Зміна резерву незароблених премій, валова сума	2013	0.00	
Зміна частки перестраховиків у резерві незароблених премій	2014	0.00	
Собівартість реалізованої продукції (товарів, робіт, послуг)	2050	61 562.00	4 071 508.00
Чисті понесені збитки за страховими виплатами	2070	0.00	
Валовий: прибуток	2090		1 836 551.00
збиток	2095	19 935.00	
Дохід (витрати) від зміни у резервах довгострокових зобов'язань	2105	0.00	
Дохід (витрати) від зміни інших страхових резервів	2110	0.00	
Зміна інших страхових резервів, валова сума	2111	0.00	
Зміна частки перестраховиків в інших страхових резервах	2112	0.00	
Інші операційні доходи	2120	220 387.00	210 021.00
Дохід від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2121	0.00	
Дохід від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2122	0.00	
Дохід від використання коштів, вивільнених від оподаткування	2123	0.00	
Адміністративні витрати	2130	268 112.00	252 183.00
Витрати на збут	2150	4 019.00	18 241.00
Інші операційні витрати	2180	703 446.00	1 227 849.00
Витрат від зміни вартості активів, які оцінюються за справедливою вартістю	2181	0.00	
Витрат від первісного визнання біологічних активів і сільськогосподарської продукції	2182	0.00	
Фінансовий результат від операційної діяльності: прибуток	2190		548 299.00
збиток	2195	775 125.00	
Дохід від участі в капіталі	2200	0.00	
Інші фінансові доходи	2220	1 866.00	10 658.00
Інші доходи	2240	42.00	434.00
Дохід від благодійної допомоги	2241	0.00	
Фінансові витрати	2250	3 694 929.00	8 072 617.00
Втрати від участі в капіталі	2255	0.00	
Інші витрати	2270	11.00	496.00
Прибуток (збиток) від впливу інфляції на монетарні статті	2275	0.00	
збиток	2295	4 468 157.00	7 513 722.00
Витрати (дохід) з податку на прибуток	2300	0.00	
Прибуток (збиток) від припиненої діяльності після оподаткування	2305	0.00	
збиток	2355	4 468 157.00	7 513 722.00